

curier

economic legislativ

DREPTURILE ACORDATE LA LOCUL DE MUNCĂ DIN FONDUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

A. CE SÎNT ASIGURĂRILE SOCIALE

■ **Asigurările sociale** cuprind un sistem de măsuri privitoare la acordarea de indemnizații materiale, pensii și alte acțiuni cu caracter social oamenilor muncii, precum și membrilor familiilor acestora, în perioada în care se găsesc în incapacitate temporară sau permanentă de muncă, ori în alte cazuri prevăzute de lege.

■ Dreptul la indemnizații și pensii constituie unul din drepturile garantate prin Constituția Republicii Socialiste România, în care se prevede că :

„Cetățenii Republicii Socialiste România au dreptul la asigurarea materială de bătrînețe, boală sau incapacitate de muncă. Dreptul la asigurare materială se realizează pentru muncitori și funcționari prin pensii și indemnizații de boală, acordate în sistemul **Asigurărilor sociale de stat**, iar pentru membrii organizațiilor cooperatiste sau alte organizații obștești, prin formele de asigurare organizate de acestea. Statul asigură asistența medicală gratuită prin instituțiile sale sanitare.

Concediul de maternitate plătit este garantat“.

■ Codul Muncii stabilește principiile de bază ale **Asigurărilor sociale de stat**, precum și drepturile care se cuvin persoanelor încadrate în muncă.

■ Sistemul **Asigurărilor sociale** din Republica Socialistă România se dezvoltă în permanență pe baza creșterii continue a puterii economice a țării și contribuie la ridicarea permanentă a nivelului de trai al oamenilor muncii din țara noastră.

■ **Asigurările sociale de stat** constituie o pirghie importantă în dezvoltarea economiei și contribuie la menținerea forței de muncă în activitate sau la recuperarea acesteia.

■ În cadrul altor sectoare cu sisteme proprii de asigurări sociale, membrii lor beneficiază de drepturi pe baza reglementărilor specifice, avînd în vedere principiile din legislația asigurărilor sociale de stat, cum sînt cei din cadrul UCECOM, M.A.N., Ministerul de Interne, avocați, uniunile de creatori etc.

B. PERSOANELE CARE BENEFICIAZĂ DE INDEMNIZAȚII ÎN CADRUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

■ persoanele care lucrează cu contracte de muncă la unitățile socialiste de stat, organizațiile cooperatiste, alte organizații obștești sau la alte persoane juridice și fizice;

■ persoanele trimise să lucreze în străinătate, cîrora li se menține contractul de muncă ;

■ personalul casnic încadrat cu contract de muncă ;

■ pensionarii de asigurări sociale ;

■ membrii de familie ai celor de mai sus în condițiile legii ;

■ alte persoane prevăzute de lege, pentru care se plătește contribuție de asigurări sociale.

C. CONDIȚIILE NECESARE PENTRU A BENEFICIA DE INDEMNIZAȚII ÎN CADRUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

■ Persoana în cauză trebuie să aibă contract de muncă încheiat cu unitatea unde lucrează, în condițiile Codului muncii, pe durată nedeterminată sau determinată.

■ Persoanele cu contracte de muncă pe durată determinată (temporari sau sezonieri), cînd înlocuiesc titularul unui post care lipsește temporar de la serviciu și cîruia unitatea este obligată să-i păstreze postul, sau cei care prestează munci cu caracter sezonier, precum și alte activități cu caracter temporar, trebuie să aibă la data incapacității temporare de muncă o vechime în muncă de cel puțin 4 luni în ultimele 12 luni sau de 10 luni în ultimii 2 ani premergători concediului medical. În cazul accidentelor de muncă și al îmbolnăvirilor profesionale nu este necesară o asemenea vechime în muncă.

■ Beneficiarii să prezinte documente pe baza cărora se acordă indemnizațiile și ajutoarele în cadrul Asigurărilor sociale de stat (certIFICATE de concediu medical, facturi sau chitanțe cu costul protezelor, certificate de deces, acte de stare civilă etc.).

■ Cînd incapacitatea temporară de muncă intervine în timpul concediului de odihnă sau a concediului fără plată, indemnizațiile se acordă numai dacă cel în cauză

Supliment la

nr. 50 1982

Revista
ECONOMICA

este internat într-o unitate medico-sanitară sau dacă organul medical i-a acordat un concediu mai mare de 7 zile. În aceste condiții se acordă și mamei indemnizații pentru îngrijirea copilului bolnav.

D. CATEGORIILE INDEMNIZAȚIILOR CARE SE ACORDĂ DIN FONDUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

1. Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă în caz de :

- a) boli obișnuite ;
- b) accidente de muncă ;
- c) accidente în afară de muncă ;
- d) boli profesionale.

2. Indemnizații pentru prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea și întărirea sănătății în caz de :

- a) program redus de lucru ;
- b) tratament balneoclimatic ;
- c) carantină ;
- d) procurare sau confecționare de proteze (chirurgicale, dentare, oculare și auditive, centuri abdominale, aparate ortopedice) ;
- e) schimbarea locului de muncă.

3. Indemnizații pentru maternitate pe timpul :

- a) concediului prenatal și postnatal ;
- b) concediului pentru îngrijirea copilului bolnav.

4. Ajutoare în caz de deces :

- a) al persoanei încadrate în muncă ;
- b) al membrilor de familie.

5. Alte prestații :

- masă caldă și ceai cald.

1. Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă

a) Boli obișnuite

■ Persoanele încadrate cu contract de muncă pe durată nedeterminată (permanent) primesc concediu medical și au dreptul la indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă din prima zi și pînă la însănătoșire sau pensionare.

■ De aceste indemnizații beneficiază și persoanele care se îmbolnăvesc în perioada de probă în vederea încadrării în muncă.

■ Pensionarii de invaliditate gr. III (indiferent din ce sector primesc pensia) pe perioada incapacității temporare de muncă beneficiază de indemnizații în aceleași condiții ca și ceilalți personal.

■ Pensionarii pentru vechime și limită de vîrstă, încadrați în muncă, în perioada incapacității temporare de muncă primesc pensia în întregime în loc de indemnizație.

■ Persoanele încadrate cu contract de muncă în alte sectoare de activitate (cooperative meșteșugărească, organizații obștești etc.) beneficiază de aceleași drepturi ca și cele încadrate în unitățile socialiste de stat.

■ Personalul încadrat în muncă cu contracte de muncă pe durată nedeterminată ale căror contracte au fost desfăcute pentru motive care nu le sînt imputabile și se menține vechimea neîntreruptă în muncă, beneficiază de indemnizații în cazul cînd la data desfacerii contractului de muncă se găseau în incapacitate sau dacă această incapacitate s-a ivit în interval de 90 de zile de la data desfacerii contractului de muncă.

■ De aceleași drepturi beneficiază și tinerii încadrați în muncă, care se îmbolnăvesc în termen de 5 zile înainte de încorporare, sau în 15 zile de la data lăsării la vatră.

■ Personalul casnic angajat cu contract de muncă la persoane fizice din orașele de reședință primesc indemnizațiile și ajutoarele din fondul asigurărilor sociale prin

direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene și municipiul București, iar din celelalte localități prin consiliile populare locale.

b) Accidente de muncă

■ Protecția muncii face parte integrantă din procesul muncii și are ca scop asigurarea celor mai bune condiții de muncă, prevenirea accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale.

■ Prin accident de muncă se înțelege vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicațiile acute profesionale care se produc în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea sarcinilor de serviciu și care provoacă incapacitate temporară de muncă de cel puțin o zi, invalidate, ori deces.

Se consideră, de asemenea, accident de muncă :

■ accidentul suferit de personalul muncitor în timpul deplasării de la sediul unității la locul de muncă sau, de la un loc de muncă la altul, în interese legate de serviciu și în timpul programului de lucru indiferent de mijlocul de transport utilizat.

■ accidentul suferit în timpul deplasării de la unitatea la care este încadrată persoana respectivă la altă unitate, inclusiv deplasarea în alte localități, în îndeplinirea unei sarcini de serviciu, în baza dispozițiilor date de conducere sau a ordinelor de deplasare, indiferent de mijlocul de transport utilizat, inclusiv cel personal.

În ambele cazuri, deplasarea trebuie să se facă fără abateri de la traseul posibil de urmat și să se încadreze în timpul util efectuării deplasării.

■ accidentul suferit de elevi, studenți sau ucenici în timpul îndeplinirii practicii profesionale în organizațiile productive, se consideră accident de muncă ;

■ se mai consideră accident de muncă și accidentul suferit ca urmare a îndeplinirii sarcinilor de stat sau obștești în timpul și din cauza îndeplinirii acestora, date de organele de stat sau organizațiile obștești, personalului sau membrilor acestora (participare la activități cultural-sportive, muncă patriotică etc.).

c) Accidente în afară de muncă sînt cele care nu se încadrează în cele de mai sus și sînt asimilate cu boala obișnuită.

d) Bolile profesionale sînt afecțiunile produse ca urmare a exercitării unei meserii sau a unei profesii cauzate de factori nocivi fizici, chimici sau biologici caracteristici locului de muncă, precum și de suprasolicitarea diferitelor organe sau sisteme ale organismului în timpul procesului de muncă.

Bolile profesionale se stabilesc prin acte normative și se declară de către unitățile sanitare competente

2. Indemnizațiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor refacerea și întărirea sănătății

Prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea și întărirea sănătății se realizează prin :

- a) program redus de lucru ;
- b) diferența între concediul legal de odihnă și timpul petrecut în stațiunile balneoclimatice ;
- c) carantina ;
- d) proteze ;
- e) schimbarea locului de muncă

a) Programul redus de lucru

■ În scopul protejării persoanelor cu contract de muncă pe durată nedeterminată predispuse la îmbolnăvire sau pentru a crea condiții corespunzătoare recuperării celor aflați în perioada de convalescență li se acordă indemnizații în cadrul asigurărilor sociale de stat.

b) Diferența între concediul legal de odihnă și timpul petrecut în stațiunile balneoclimatice

■ Personalul cu contract de muncă pe durată nedeterminată (permanenti) care merg la tratament medical în stațiuni balneoclimatice și perioada tratamentului

este mai mare decât concediul legal de odihnă, beneficiază de concediu medical pentru zilele care depășesc acest concediu de odihnă plus 2-3 zile pentru transport și acomodare după întoarcerea din stațiune.

■ Organele medicale competente pot trimite bolnavii la tratament medical în stațiunile balneoclimaterice și în timpul în care se găsește în incapacitate temporară de muncă, în afara concediului legal de odihnă.

■ Medicul care a recomandat trimiterea la tratament medical eliberează certificat medical pe baza biletului de plecare din stațiune și precizarea numărului zilelor de concediu de odihnă, făcută de către unitatea unde lucrează persoana în cauză.

■ Persoanelor care înainte de a pleca în stațiune au efectuat o parte din concediul legal de odihnă nu li se pot cuprinde aceste zile în certificatul medical.

Cunoașteți stațiunile balneoclimaterice și afecțiunile care se pot trata în acestea ?

■ Afecțiunile aparatului locomotor se pot trata în următoarele stațiuni: Amara, Bazna, Slânic Prahova, Calacea, Băltătești, Vilcele, Ocnele Mari, Săcelu Gorj, Geoașiu, Vața de Jos, Moneasa, Pucioasa, Sovata, Govora, Olănești, Ocna Sibiului, Techirghiol, Mangalia, Herculane, Călimănești, Felix.

■ Afecțiunile sistemului nervos periferic se tratează la: Bazna, Călimănești, Govora, Ocna Sibiului, Olănești, Sovata, Techirghiol, Herculane, Vilcele, Vața de Jos, 1 Mai, Felix, Moneasa, Covasna, Calacea, Tinca, Ocnele Mari, Pucioasa, Slânic Prahova, Vatra Dornei.

■ Afecțiunile aparatului digestiv și ale glandelor anexe se tratează la: Călimănești, Căciulata, Olănești, Slânic Moldova, Singeorz-Băi, Tinca, Tușnad, Sinaia, Covasna, Geoașiu, Lipova, Săcelu Gorj, Vilcele, Borsec, Malnaș-Băi.

■ Afecțiunile aparatului cardiovascular se tratează la: Buziaș, Borsec, Tușnad, Covasna, Lipova, Vilcele, Vatra Dornei.

■ Afecțiunile de nutriție se tratează la: Borsec, Călimănești, Olănești, Tușnad, Singeorz-Băi, Slânic Moldova, Covasna, Tinca, Băltătești, Săcelu Gorj.

■ Afecțiunile rinichilor și căilor urinare se tratează la: Vilcele, Tinca, Buziaș, Săcelu Gorj, Covasna, Căciulata, Călimănești, Olănești, Herculane.

■ Afecțiunile ginecologice cronice se tratează la: Amara, Sovata, Moneasa, Calacea, Ocnele Mari, Săcelu Gorj, Vata de Jos, Tinca, Pucioasa, Bazna, Băltătești, Ocna Sibiului, Slânic Prahova, Techirghiol.

■ Afecțiunile aparatului respirator și O.R.L. se tratează la: Căciulata, Olănești, Slânic Moldova, Govora, Herculane, Sovata, Eforie Nord, Eforie Sud, Mangalia.

■ Afecțiunile profesionale se tratează la: Căciulata, Sinaia, Pucioasa, Olănești, Cărbunari, Călimănești.

■ Afecțiunile endocrine se tratează la: Borsec, Stina din Vale, Vilcele, 1 Mai, Felix.

■ Afecțiunile dermatologice se tratează la: Călimănești, Pucioasa, Olănești, Techirghiol, Mangalia, Vatra Dornei, Herculane, 1 Mai, Felix-Băi, Eforie.

■ Afecțiunile singelui și organelor hematopoetice se tratează la: Buziaș, Vatra Dornei, Tușnad, Vilcele, Lipova, Covasna.

■ Personalul încadrat în muncă și membrii de familie ai acestuia, primesc bilete pentru tratament medical și odihnă prin unitatea unde lucrează.

■ Pensionarii și membrii de familie ai acestora, primesc bilete pentru tratament medical prin direcțiile de muncă și ocrotiri sociale județene și a municipiului București.

■ La solicitarea biletelor de tratament medical pensionarii de asigurări sociale, pensionarii militari, pensionarii I.O.V.R., membrii de familie ai acestora, precum și însoțitorii pensionarilor de invaliditate, trebuie să prezinte:

cerere, recomandarea medicului de specialitate și talonul de pensie.

c) Carantina

■ Pentru prevenirea răspândirii unor boli contagioase, persoanele care nu sînt în incapacitate temporară de muncă (indiferent de durata contractului de muncă), care au fost în contact direct cu astfel de bolnavi și cărora li se interzice de către organele medicale competente să meargă la serviciu, li se acordă prin asigurările sociale de stat indemnizații pentru carantină.

d) Proteze

■ Prin proteze se înțelege un obiect care înlocuiește sau completează o parte a organismului pentru a-i reda capacitatea de funcționare, precum și dispozitivele de prindere a acestora stabilite de Ministerul Sănătății.

■ Se acordă indemnizații din fondul asigurărilor sociale de stat pentru: procurarea sau confecționarea protezelor personalului cu contracte de muncă pe durată nedeterminată.

■ Confecționarea protezelor se execută prin întreprinderea de produse ortopedice și protezare din București, str. Negustorii nr. 6-8, Sector III și secțiile sale din țară (Iași, Bacău, Cluj-Napoca, Oradea, Timișoara, Tg. Mureș, Craiova, Eforie Nord, Galați).

e) Schimbarea locului de muncă

■ Persoanelor care au suferit accidente de muncă, au contractat o boală profesională sau, care din motive de sănătate nu mai pot lucra în condițiile de la locurile de muncă avute anterior, conducerile unităților socialiste sînt obligate să le repartizeze locuri de muncă mai ușoare, corespunzătoare capacității lor de muncă.

■ În cazul cînd unitatea nu poate asigura muncitorilor și maiștrilor din grupele I și II de muncă retribuția în procentele prevăzute la art. 29 din Legea nr. 3/1977, li se completează diferența din fondul asigurărilor sociale. Persoanele în cauză sînt revizuite prin comisile medicale de expertiză și recuperare a capacității de muncă la intervale de 6 luni.

■ Propunerea pentru schimbarea locului de muncă se poate face de către:

● spitalul teritorial, prin medicul de specialitate care au în supraveghere medicală persoana în cauză;

● comisia de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, în cazurile în care nu este de acord cu prelungirea concediului medical sau încadrarea în grad de invaliditate;

● medicul de întreprindere.

■ Propunerea are la bază evidențele medicale existente la unitatea sanitară, întocmindu-se un formular tip în 2 exemplare, din care unul se trimite unității în care lucrează persoana respectivă, iar al doilea rămîne la unitatea sanitară care a făcut propunerea.

■ Schimbarea locului de muncă se face de către unitate cu sprijinul comisiei pentru probleme sociale și cu avizul medicului de întreprindere.

■ În cazul cînd persoana în cauză are dreptul la diferența de retribuție din fondul asigurărilor sociale, potrivit art.29 din Legea nr. 3/1977, propunerile de schimbarea locului de muncă se comunică de către unitate cabinetului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă de care aparține unitatea pentru a stabili termenul de revizuire medicală a persoanei respective.

■ Este important de reținut că începînd cu data de 1 martie 1973, potrivit art. 147 din Codul muncii, în cazul cînd medicul recomandă schimbarea locului de muncă pe o perioadă de cel mult 90 zile, cel în cauză beneficiază în continuare de retribuția avută anterior. Ca atare, de la această dată nu se mai acordă din fondul asigurărilor sociale diferența prevăzută la art. 9 din Hot. C.M. și C.C.U.G.S.R. nr. 880/1965.

3. Indemnizațiile pentru maternitate

a) Concediul prenatal și postnatal

■ Beneficiază de indemnizație femeile :

- cu contracte de muncă pe durată nedeterminată ;
- cu contracte de muncă pe durată determinată (temporare sau sezoniere).

■ Femeile încadrate cu contracte de muncă pe durată nedeterminată beneficiază de indemnizații pentru concediul prenatal și postnatal și în cazul când încetează activitatea din motive ce nu le sînt imputabile, dacă nașterea se produce în termen de 9 luni de la desfacerea contractului de muncă.

■ Femeile încadrate cu contracte de muncă pe durată determinată (temporare sau sezoniere) beneficiază de indemnizații indiferent de vechimea în muncă și atunci cînd în perioada concediului durata contractului de muncă ajunge la termen.

■ De concediu prenatal și postnatal mai pot beneficia femeile care au încetat activitatea pentru creșterea și îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 7 ani, potrivit art. 129 sau 135 din Codul muncii, și art. 9 alin. 2 din Legea nr. 1/1970, cu condiția ca nașterea să se producă în termen de 9 luni de la încetarea activității.

b) Concediul medical pentru îngrijirea copilului bolnav

■ Femeile cu contract de muncă pe durată nedeterminată care au copii bolnavi în vîrstă de pînă la 3 ani beneficiază de concediu pentru îngrijirea lor, care nu se include în concediul de odihnă.

■ Femeile încadrate cu contracte de muncă pe durată determinată au dreptul la concediu pentru îngrijirea copilului bolnav numai dacă au vechimea în muncă cerută, cînd mama ar fi în incapacitate temporară de muncă.

4. Ajutoare în caz de deces se acordă :

■ persoanelor încadrate cu contract de muncă în cazul cînd decedează un membru de familie aflat în întreținerea lor ;

■ membrilor de familie cînd decedează persoana încadrată cu contract de muncă ;

■ altor persoane din afara familiei care au suportat cheltuielile ocazionate de decesul persoanei încadrate cu contract de muncă ;

■ militarilor în termen cînd decedează un membru de familie, care la data încorporării se găseau în întreținerea lor.

■ Condițiile de acordare a ajutoarelor :

● solicitantul să facă dovada că soția (soțul), copiii, părinții și bunicii săi sau ai soției, fac parte din membrii familiei ;

● părinții și bunicii solicitantului sau ai soției să fi fost în întreținerea lor și să nu fi avut venituri lunare mai mari de 500 lei ;

● copiii decedați să nu aibă mai mult de 18 ani, cu excepția celor care au urmat o școală (inclusiv învățămîntul superior pînă la terminarea acestuia) sau sînt incapabili de muncă, indiferent de vîrstă, dacă incapacitatea a survenit pînă la vîrsta de 18 ani, sau înainte de terminarea școlii, în care timp se aflau în întreținerea părinților ;

● copilul să fi rezultat din căsătorie, din afara căsătoriei, să fi fost înfiat, sau luat pentru creștere în condițiile prevăzute de Codul familiei ;

● părinții persoanei încadrate în muncă sau ai soției să fie cei firești, sau cei care i-au înfiat ;

● persoana încadrată în muncă să fi decedat în timp ce avea această calitate, cu excepțiile prevăzute de lege ;

● în cazul persoanelor cu contracte de muncă pe durată determinată, se acordă ajutorul pentru deces, numai dacă îndeplinesc condițiile de vechime în muncă, cerute atunci cînd sînt în incapacitate temporară de muncă ;

● dacă persoanele încadrate cu contract de muncă pe durată determinată (temporari sau sezonieri) decedează în urma unui accident de muncă, sau a unei boli profesionale, ajutorul se acordă, fără a se cere îndeplinirea vreunei condiții de vechime în muncă.

5. Acordarea gratuită a unei mese sau de ceai cald

■ Unele categorii de personal prevăzute de actele normative, pe timpul cît lucrează în anumite locuri de muncă, la intrarea în schimb, beneficiază de o masă caldă sau alte categorii de ceai cald, pregătite prin cantinele unităților ;

■ contravaloarea alimentelor din care se pregătește masa caldă și ceaiul, se suportă din fondul asigurărilor sociale de stat, în limitele sumelor prevăzute de dispozițiile legale.

E. DURATA CONCEDIILOR MEDICALE PENTRU :

a) Incapacitatea temporară de muncă din cauză de boală obișnuită, boală profesională și accident de muncă

■ Persoanele încadrate cu contracte de muncă pe durată nedeterminată (permanenți) primesc concediu medical și au dreptul la indemnizații din fondul asigurărilor sociale de stat din prima zi a incapacității temporare de muncă și pînă la însănătoșire cu avizele de prelungire ale organelor medicale competente sau pensionare, dar nu mai mult de :

● 6 luni în interval de un an pentru boală obișnuită socotită de la prima zi de îmbolnăvire ;

● 12 luni în ultimii doi ani în caz de T.B.C. pulmonar ;

● 18 luni în ultimii doi ani în caz de T.B.C. pulmonar operat și T.B.C. osteoarticular ;

● 12—18 luni în ultimii doi ani pentru T.B.C. meningeal, urogenital și peritoneal ;

● 6—12 luni în ultimii doi ani pentru alte forme de T.B.C. ;

● pentru pensionarii de invaliditate gr. III, durata concediului medical se socotește de la îmbolnăvire, nu de la data pensionării. În cele 6 luni (180 zile) se includ și concediile medicale pe care le-au avut înainte de pensionare, în decurs de un an, socotite de la prima zi de îmbolnăvire.

■ Persoanele încadrate cu contract de muncă pe durată determinată (temporari, sezonieri) primesc concediu medical pe o durată de cel mult 65 zile lucrătoare într-un an calendaristic.

■ Cînd incapacitatea a fost cauzată de un accident de muncă sau îmbolnăvire profesională, concediul medical se acordă pe toată durata incapacității, indiferent de vechimea în muncă sau durata contractului de muncă.

■ În durata concediilor medicale de care a beneficiat o persoană în ultimele 12 luni, nu se cuprind concediile acordate pentru : T.B.C., prenatal și postnatal, îngrijirea copilului bolnav, carantină, program redus, și diferența pentru cură balneară.

■ Cînd medicii stabilesc că bolnavul prezintă simptome de pierdere definitivă (totală sau parțială) a capacității de muncă, indiferent dacă a avut sau nu în prealabil un concediu medical, fac propunere pentru pensionare, și-l trimit în fața comisiei medicale de expertiză și recuperare a capacității de muncă.

■ În cazul cînd se constată că durata concediilor medicale pot depăși 6 luni (180 de zile) în interval de un an, socotit de la prima zi de îmbolnăvire, se întocmesc formele de pensionare.

■ Dacă cabinetul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă a dat aviz de pensionare, medicul care au făcut trimiterea vor elibera certificate de concediu medical în vederea întocmirii dosarului de pensionare.

■ În situații deosebite, comisia din cadrul Ministerului Sănătății poate prelungi concediile medicale cu încă cel mult 3 luni, la propunerea organelor medicale com-

petente, cînd se constată că bolnavul este recuperabil în acest interval de timp.

b) Program redus de lucru

■ Programul redus de lucru cu 1/4 din durata normală, se acordă persoanelor cu contract de muncă pe durată nedeterminată, de conducerea unității la propunerea comisiei pentru probleme sociale pe baza recomandării medicului, pe o durată de cel mult 90 zile calendaristice într-un an calendaristic.

c) Durata concediului prenatal și postnatal

■ Femeile încadrate cu contract de muncă au dreptul la un concediu prenatal și postnatal pe o durată de 112 zile calendaristice, din care 52 de zile înainte de naștere și 60 de zile după naștere.

■ Cînd nașterea se produce înainte de expirarea concediului prenatal, concediul postnatal se prelungeste cu numărul zilelor de concediu prenatal neefectuat.

■ Atunci cînd copilul se naște mort, sau moare după naștere, durata concediului postnatal se reduce la 42 zile.

■ În cazul cînd moartea copilului survine după 42 de zile de la naștere, concediul postnatal încetează.

d) Concediul pentru îngrijirea copilului bolnav

■ Concediul pentru îngrijirea copilului bolnav se acordă pe toată durata internării într-o unitate sanitară, sau cel mult 14 zile ambulatoriu.

■ Pentru unele afecțiuni stabilite de Ministerul Sănătății, durata concediului medical este mai mare de 14 zile.

F. ACTELE PE BAZA CĂRORA SE ACORDĂ INDEMNIZAȚIILE ȘI AJUTOARELE DIN FONDUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

a) Certificatele de concediu medical

■ Toți cetățenii au dreptul la asistență medicală, asigurată de către dispensarul medical, dispensarul poli-clinicii sau, după caz, spitalul cel mai apropiat în raza căruia se află domiciliul ori locul de muncă.

■ Certificatele de concediu medical sînt singurele acte legale care dovedesc incapacitatea temporară de muncă a persoanelor încadrate cu contract de muncă, în vederea acordării indemnizațiilor în cadrul asigurărilor sociale de stat și se eliberează de medicii din unitățile sanitare, stabilite de Ministerul Sănătății.

■ Certificatele medicale se completează și se eliberează potrivit normelor legale numai la data consultației medicale (sau adeverința în caz de urgență), persoanelor care fac dovada că sînt încadrate în muncă.

■ Certificatele de concediu medical se eliberează în caz de:

● incapacitate temporară de muncă determinată de boală obișnuită, boală profesională sau accident (de muncă, în afară de muncă);

● reducerea programului de lucru cu 1/4 din durata normală;

● diferența între concediul legal de odihnă și durata tratamentului medical în stațiunile balneoclimaterice;

● carantină;

● concediu prenatal și postnatal, concediu pentru îngrijirea copilului bolnav în vîrstă de pînă la 3 ani.

■ Certificatele de concediu medical se completează și se eliberează de către medicii care au această competență, pe duratele stabilite prin normele Ministerului Sănătății.

■ La o dată ulterioară se pot elibera certificate de concediu medical, numai în cazurile prevăzute expres de dispozițiile legale (perioada spitalizării, concediul prenatal și postnatal, aparat gipsat, îmbolnăviri în străinătate etc.).

■ Nu se eliberează retroactiv certificate de concediu medical sau adeverințe de urgență decît cu cel mult 24 de ore, cînd bolnavul nu este transportabil și medicul nu s-a putut deplasa la domiciliu.

■ În caz de pierdere a certificatului de concediu medical, medicii pot elibera duplicate la cererea unității unde lucrează cel în cauză.

b) Dovada accidentelor de muncă și a bolilor profesionale

■ În cazul accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale se fac cercetări de către organele protecției muncii și organele sanitare competente care întocmesc documentele prevăzute de actele normative în vigoare.

■ Accidentele de muncă se dovedesc cu procesele verbale tip în care se descriu împrejurările, cauzele, cine se face vinovat, măsurile luate, numărul zilelor de incapacitate, invaliditate ori deces etc.

■ Organul ajutător cu protecția muncii trebuie să analizeze și să vizeze certificatele de concediu medical eliberate pentru accident de muncă sau îmbolnăvire profesională, înainte de calculul și plata indemnizației pe baza cercetării și întocmirii formelor legale.

■ De asemenea, trebuie analizate și vizate certificatele de concediu medical în care medicii fac mențiuni de „accident” sau cînd din diagnostic ar rezulta un accident în muncă necomunicat de responsabilii locurilor de muncă.

c) Actele pentru procurarea sau confecționarea protezelor

■ Pentru obținerea indemnizației cel în cauză trebuie să solicite în scris aprobarea confecționării sau procurării protezei.

■ La cererea celui interesat se anexează recomandarea medicului specialist, factura sau chitanța eliberată de unitățile autorizate prin normele Ministerului Sănătății din care să rezulte costul protezei și materialul din care se confecționează în vederea calculării indemnizației.

■ După ce unitatea calculează cota-parte ce revine omului muncii respectiv, trimite comanda la întreprinderea de produse ortopedice și protezare la secțiile acesteia, indicînd numărul său de cont de la bancă, sumele și adresa beneficiarului, recuperînd suma din contribuția de asigurări sociale.

■ Pentru pensionarii de asigurări sociale de stat, care nu sînt încadrați în muncă, îndeplinirea formelor necesare pentru confecționarea sau procurarea protezelor se face prin direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene și a municipiului București.

d) Actele pentru acordarea diferenței de retribuție în cazul schimbării locului de muncă

■ La schimbarea locului de muncă în condițiile art. 29 din Legea nr. 3/1977, se folosește formularul tip completat în două exemplare de către unitatea sanitară care face recomandarea, din care unul se trimite unității unde lucrează cel în cauză.

■ Formularul se semnează de președintele comisiei pentru probleme sociale, de medicul unității și se aprobă de conducătorul acesteia.

■ Pentru persoanele care beneficiază de diferența din fondul asigurărilor sociale alături de medicul de specialitate semnează și medicul de la cabinetul de expertiză și recuperarea a capacității de muncă.

■ Recomandarea pentru schimbarea locului de muncă se păstrează la dosarul personal al celui în cauză.

e) Actele necesare pentru acordarea ajutorului de deces

■ Pentru a se obține ajutorul de deces al unui membru de familie solicitantul trebuie să prezinte, după caz, următoarele acte anexate la cerere:

● copia actului de deces certificată de administrația unității respective;

● copia actului de stare civilă certificată de unitate care să ateste gradul de rudenie, (certificat de naștere

în cazul copiilor, certificat de căsătorie pentru soția neincadrată în muncă etc.);

● dovadă eliberată de consiliul popular sau de administrația financiară din raza de domiciliu a decedatului (în cazul părinților, socrilor și bunicilor) asupra veniturilor impozabile;

● declarație pe propria răspundere din care să rezulte că la data decesului membrul de familie era în întreținerea solicitantului și că acesta a suportat sau suportă cheltuielile de înmormintare;

● în cazul părinților sau bunicilor, să se prezinte dovadă că nu s-a primit un alt ajutor cu această ocazie de la alt sector cu sistem propriu de asigurare;

● membrii de familie sau persoanele străine primesc ajutor în cazul decesului persoanei încadrate în muncă pe baza copieii de pe actul de deces și a declarației vizate de conducerea unității prin care să confirme suportarea cheltuielilor ocazionate de deces.

■ Toate cererile referitoare la asigurările sociale de stat sînt scutite de taxa de timbru.

G. ELEMENTELE DE CALCUL AL INDEMNIZAȚIILOR ȘI AJUTOARELOR

■ La stabilirea drepturilor în cadrul asigurărilor sociale de stat s-a avut în vedere contribuția persoanei asigurate la crearea bunurilor materiale și spirituale, precum și cauza care determină necesitatea acordării indemnizațiilor sau ajutoarelor, și anume:

- durata contractului de muncă (permanent, temporar);
- vechimea neîntreruptă în muncă;
- retribuția tarifară sau de calcul;
- cauza incapacității temporare de muncă sau a decesului.

a) Durata contractului de muncă

■ Contractul de muncă se încheie pe durată nedeterminată.

■ În anumite situații contractul de muncă se poate încheia și pe durată determinată, în cazul înlocuirii titularului unui post care lipsește temporar de la serviciu și căruia unitatea este obligată să-l păstreze postul, precum și a altor activități cu caracter temporar.

b) Vechimea neîntreruptă în muncă

■ Vechimea neîntreruptă în muncă cuprinde perioadele cît o persoană a prestat activitate în baza unui contract de muncă în cadrul aceleiași unități sau în unități diferite, în condițiile prevăzute de lege.

■ Se consideră vechime neîntreruptă în muncă în cazul cînd persoanele:

● se încadrează în una din situațiile prevăzute la art. 8 și 9 din Legea nr. 1/1970;

● s-au transferat la cerere;

● au încetat activitatea și s-au reîncadrat în termen de 90 de zile în altă localitate pentru a-și urma soțul care are locul de muncă în acea localitate;

● s-au încadrat într-o unitate de stat în termen de 90 de zile de la data ieșirii dintr-o cooperativă de producție meșteșugărească în care au lucrat ca membri cooperatori — cu acordul conducerii cooperativei — sau de la data încetării activității ca persoane încadrate în muncă în alt loc de muncă decît o unitate socialistă.

■ La stabilirea vechimii neîntrerupte în muncă se adaugă și perioada stagiului militar dacă înainte de plecarea în armată cel în cauză a fost încadrat în muncă și s-a reîntors în termenul prevăzut de dispozițiile legale în vigoare.

■ La calculul vechimii neîntrerupte în muncă pentru pensionarii de invaliditate reîncadrați sau menținuți în muncă se are în vedere și timpul lucrat înainte pen-

sionării. Perioadele în care au primit numai pensie de invaliditate și nu au prestat muncă nu se includ în acest calcul.

■ Dovada vechimii neîntrerupte în muncă se face cu carnetul de muncă, pe care unitatea este obligată să-l completeze la zi și răspunde de înscrisurile făcute în acesta.

■ Cum se stabilește VECHIMEA NEÎNTRERUPTĂ ÎN MUNCĂ

● Administrația unității verifică perioadele de activitate înregistrate în carnetul de muncă și stabilește situațiile care potrivit dispozițiilor în vigoare se consideră vechime neîntreruptă în muncă.

● Stabilirea vechimii neîntrerupte în muncă se face în ani, luni și zile și se completează pe ordinul de plată de pe certificatul de concediu medical.

Ex.: O persoană se încadrează în muncă la o unitate la 15.02.1977 și prima zi de incapacitate temporară de muncă menționată pe certificatul de concediu medical este la 18.02.1982.

Calcul se face astfel:

1982 2 16

1977 2 15

5 ani, 0 luni, 1 zi (procent 75%).

c) retribuția pentru calculul indemnizațiilor

■ Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă, maternitate sau prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea și întărirea sănătății, precum și în caz de procurare de proteze se calculează pe baza retribuției tarifare stabilite potrivit Legii nr. 57/1974.

■ Pentru persoanele retribuite pe bază de cotă procentuală la calculul indemnizațiilor se are în vedere retribuția de calcul stabilită potrivit dispozițiilor legale.

■ Femeilor care, potrivit H.C.M. nr. 54/1967, sînt încadrate în muncă cu jumătate de normă și au copii sub 7 ani, li se calculează drepturile în cadrul asigurărilor sociale la retribuția corespunzătoare unei jumătăți de normă.

■ În cazul pensionarilor de invaliditate gr. III retribuția pe baza căreia se calculează indemnizațiile este cea rezultată din însumarea retribuției tarifare (4 ore) și a pensiei sau a cotei din aceasta pe care o primește pe timpul cît lucrează.

■ Cînd incapacitatea temporară de muncă se datorează unei boli, accident, concediu prenatal și postnatal, la retribuția tarifară se mai adaugă sporul pentru vechimea neîntreruptă în aceeași unitate și cel pentru muncă în condiții deosebite.

■ În toate situațiile la retribuția pe baza căreia se calculează indemnizațiile se mai adaugă și alte sume care potrivit legii fac parte din retribuție (sporuri, indemnizații, majorări de retribuții).

■ Pentru personalul casnic indemnizațiile din fondul asigurărilor sociale de stat se calculează la retribuția minimă pe economie, sumă la care s-a plătit și contribuția.

b) Cauza care a produs incapacitatea temporară de muncă sau decesul

■ Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă sau deces se acordă în raport de cauza producerii acestei incapacități sau deces.

■ Cînd acestea se datoresc unui accident de muncă sau îmbolnăviri profesionale cuantumul indemnizației este în procent de 85%, indiferent de vechimea neîntreruptă în muncă și de durata contractului de muncă.

H. CUANTUMUL INDEMNIZAȚIILOR

a) Incapacitatea temporară de muncă

■ Pentru boală obișnuită, accident în afară de muncă, îngrijirea copilului bolnav și diferența pentru cură balneoclimaterică, indemnizația se stabilește în procente din retribuția tarifară de încadrare, după cum urmează:

- — 50% la o vechime neîntreruptă de muncă de
 până la 2 ani ;
- — 65% la o vechime neîntreruptă în muncă
 de la 2—5 ani ;
- — 85% la o vechime neîntreruptă în muncă
 de la 5—8 ani ;
- — 75% la o vechime neîntreruptă în muncă
 peste 8 ani .

■ Pentru boală profesională, accident de muncă, carantină și tuberculoză cuantumul indemnizațiilor este de 85% din retribuiția tarifară, indiferent de vechimea neîntreruptă în muncă.

■ Tinerii în vîrstă de 14—18 ani cu o vechime neîntreruptă în muncă pînă la 2 ani au dreptul, în cazul incapacității temporare de muncă, la indemnizație în cuantumul de 50% din retribuiția tarifară de încadrare.

■ Cuantumul indemnizațiilor pentru boală obișnuită și accident în afară de muncă pe primele 3 zile calendaristice se reduce cu 50% ; nu se reduce cuantumul pentru accident de muncă, boală profesională, tuberculoză, urgențele medico-chirurgicale și bolile transmișibile stabilite de Ministerul Sănătății, cele pentru prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea și întărirea sănătății, concediul prenatal, postnatal și îngrijirea copilului bolnav.

■ Pentru stabilirea cuantumulului indemnizației în caz de incapacitate temporară de muncă, retribuiția tarifară lunară (la care se adaugă și celelalte sume prevăzute de lege) se împarte la 25,5 zile (în luna cînd se beneficiază de săptămîna redusă de lucru, la 24,4 zile), obținîndu-se retribuiția pe o zi. Această retribuiție se înmulțește cu procentul prevăzut în raport de vechimea neîntreruptă în muncă, iar suma rezultată se înmulțește cu numărul de zile lucrătoare cuprinse în certificatul de concediu medical.

În caz de boală obișnuită și accident în afară de muncă, retribuiția obținută pe zi se reduce la jumătate pentru primele 3 zile de concediu medical, calendaristic.

b) Concedii prenatal și postnatal

■ Femeile au dreptul la o indemnizație pentru concediul prenatal și postnatal în cuantumul de :

- — 94% din retribuiția tarifară lunară pentru al treilea copil și următorii, indiferent de vechimea neîntreruptă ;
- — 85% din retribuiția tarifară lunară la o vechime neîntreruptă în muncă de peste 12 luni ;
- — 65% din retribuiția tarifară lunară femeile la o vechime neîntreruptă în muncă de la 6—15 luni ;
- — 50% din retribuiția tarifară lunară femeile la o vechime neîntreruptă în muncă pînă la 6 luni.

c) Proteze

■ Indemnizațiile pentru protezele chirurgicale, dentare, oculare și auditive, centuri abdominale și aparate ortopedice se acordă în următoarele procente din costul acestora :

- — 100% la retribuiția tarifară lunară pînă la 850 lei
- — 75% " " " " între 851—1 150 lei
- — 50% " " " " " 1 151—1 350 lei

■ În caz de accident de muncă sau de boală profesională cuantumul indemnizației este de 100% indiferent de retribuiția tarifară și durata contractului de muncă.

■ Atunci cînd protezele au fost confecționate din metale prețioase, decontarea se face la prețurile pentru materiale obișnuite.

■ Dacă persoana în cauză are și calitatea de pensionar de invaliditate gr. III, la retribuiția tarifară de încadrare se adaugă și pensia sau cota-parte din pensia pe care o primește pe timpul cît lucrează.

d) Programul redus de lucru

■ Cuantumul lunar brut al acestei indemnizații reprezintă diferența între retribuiția tarifară corespunzătoare la 204 ore avută anterior și retribuiția tarifară pentru timpul

lucrat, fără a putea depăși 25% din retribuiția tarifară avută înaintea reducerii programului.

■ Cuantumul acestei diferențe pentru program de lucru redus se acordă integral din prima zi, indiferent de vechimea neîntreruptă în muncă.

e) Ajutorul pentru deces

■ Personalul muncitor și militarii în termen au dreptul la un ajutor pentru deces în cuantumul de 500 lei, atunci cînd decedează un membru de familie pe care îl întreținneau.

■ În cazul cînd decedează persoana încadrată în muncă membrii de familie ori alte persoane din afara familiei care au suportat cheltuieli ocazionale de deces, au dreptul la un ajutor în sumă de 800 lei.

*

■ Indemnizațiile din fondul asigurărilor sociale de stat se plătesc la locul de muncă prin grija administrației la lichidare sau odată cu plata avansului chenzinal, cu excepția ajutoarelor pentru deces, care se plătesc la data cererii.

■ Atunci cînd incapacitatea temporară de muncă survine în termen de 90 de zile de la desfacerea contractului de muncă pentru motive care nu-i sînt imputabile bolnavului sau femeii care naște în termen de 9 luni (prevăzute în mod expres de dispozițiile legale), precum și atunci cînd incapacitatea survine în perioada trecerii de la o unitate la alta prin transfer, indemnizațiile se plătesc de către unitatea unde au lucrat cei în cauză sau de forul tutelar al acestora.

■ Indemnizațiile și ajutoarele cuvenite neachitate la timp pe baza actelor legate pot fi solicitate în termen de 3 ani.

■ În cazul cînd conducerea unității refuză plata indemnizației, cel în cauză se poate adresa comisiei de judecată, care funcționează în unitatea respectivă, așa cum se stabilește prin dispozițiile legale.

■ Cînd în activitatea practică apar unele neclarități în ce privește aplicarea legislației unitatea sau persoanele în cauză se pot adresa DIRECȚIILOR PENTRU PROBLEME DE MUNCĂ ȘI OCROTIRI SOCIALE județene sau a municipiului București, care au competența să asigure aplicarea corectă și unitară a dispozițiilor legale în acest domeniu.

I. CONSTITUIREA FONDULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

■ Fondurile necesare pentru plata indemnizațiilor, pensiilor și a celorlalte cheltuieli efectuate în cadrul asigurărilor sociale de stat se creează prin contribuția întreprinderilor, instituțiilor și a persoanelor fizice care folosesc personal încadrat cu contract de muncă, fără nici o contribuție din partea beneficiarilor.

■ Unitățile socialiste de stat, organizațiile cooperatiste și obștești, alte persoane juridice și fizice, varsă la bugetul asigurărilor sociale de stat o contribuție în procent de 15% asupra ciștigului brut realizat de către personalul încadrat la acestea.

■ Calculează și varsă contribuție în procent de 25% pentru personalul lor încadrat cuprins în asigurările sociale românești, indiferent dacă aceștia exercită activitate pe teritoriul R.S.R. sau pe teritoriul străin, firmele străine, societățile mixte de pe teritoriul R.S.R., reprezentanțele firmelor comerciale, ale organizațiilor internaționale și ale organizațiilor economice străine, reprezentanțele diplomatice străine care funcționează în R.S.S., precum și pentru membrii acestora.

■ Organele centrale și locale ale administrației de stat, organele judecătorești și ale procuraturii, precum și instituțiile social-culturale de stat, varsă la bugetul asigurărilor sociale 14% ; stațiunile pentru mecanizarea agriculturii 11%, unitățile agricole de stat 9%.

■ Persoanele fizice, în cazul personalului casnic încadrat cu contract de muncă, depun la unitățile C.E.C. 7% asupra retribuiției minime pe economie.

■ Nedepunerea contribuției la termenele prevăzute în actul normativ care reglementează contribuția de asigurări sociale de stat atrage majorarea sumelor datorate, potrivit dispozițiilor legale ce se aplică veniturilor statului din impozite și taxe.

■ Nedepunerea contribuției pentru asigurări sociale de stat nu afectează plata drepturilor de asigurări sociale cuvenite celor asigurați.

■ Impozitul aferent indemnizațiilor de asigurări sociale se suportă din fondul asigurărilor sociale.

■ Procentele de contribuție pentru asigurările sociale se determină pe baza fondului total de retribuție din care se scad sumele asupra cărora nu se calculează contribuție de asigurări sociale, prevăzute la articolul 2 din Decretul nr. 389/1972.

■ La suma astfel obținută se adaugă impozitul pe fondul total de retribuție aferent, calculat cu procentele prevăzute de lege.

J. EVIDENȚA, ANALIZA ȘI RAPORTAREA VENITURILOR ȘI CHELTUIELILOR REALIZATE

■ Pentru realizarea evidenței, prelucrării și raportării indicatorilor fizici și valorici din domeniul asigurărilor sociale de stat se folosesc formulare tip, specifice acestei activități (certIFICATE de concediu medical, dispoziții de plată-încasare, centralizatoare pentru plata indemnizațiilor și ajutoarelor, liste de plată).

■ Urmărirea realizării indicatorilor prevăzuți în planul de venituri și cheltuieli de asigurări sociale al unității se efectuează cu ajutorul dispoziției de plată-încasare privind asigurările sociale de stat, care se întocmesc lunar, odată cu plata drepturilor de retribuire, așa cum prevăd instrucțiunile B.N.R.S.R. pe baza centralizării cheltuielilor ce urmează a fi efectuate.

■ Un exemplar al acestei dispoziții atașate la extrasul de cont B.N.R.S.R. al Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, emise de unități, constituie baza centralizatorului pe județ al veniturilor și cheltuielilor de asigurări sociale, întocmit de aceste direcții.

K. TRIMITEREA LA TRATAMENT MEDICAL ȘI ODIHNĂ ÎN STAȚIUNILE BALNEOCLIMATERICE

■ Oamenii muncii și membrii de familie beneficiază o singură dată într-un an calendaristic, de trimitere la tratament sau odihnă în stațiunile balneoclimaterice, prin sindicatul din unitățile unde sînt încadrați, iar pensionarii de invaliditate gr. I și II, pensionarii militari, pensionarii I.O.V.R., membrii de familie ai acestora, precum și însoțitorii pensionarilor de invaliditate pot fi trimiși numai la tratament medical, prin direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale.

■ Personalul muncitor (și membrii de familie) încadrat în unitățile economice poate beneficia de trimiteri la tratament și odihnă în raport cu fondurile pentru acțiuni sociale constituite de fiecare întreprindere.

■ Consiliul oamenilor muncii poate aproba ca pentru personalul distins cu titlul de fruntași în întrecerea socialistă să se acorde bilete de tratament și odihnă cu reducere de 50% a contribuției datorate de beneficiar. Numărul biletelor ce pot fi acordate în aceste condiții va fi de cel mult 10% din numărul total al biletelor repartizate prin sindicat. Reducerile de contribuție se acoperă din sumele alocate de la fondul de participare la beneficii în vederea completării fondului pentru acțiuni sociale.

■ Personalul muncitor din unitățile în care, potrivit legii, nu se constituie fonduri pentru acțiuni sociale poate beneficia de trimiteri la tratament balnear și odihnă în raport de fondurile prevăzute în acest scop în bugetul asigurărilor sociale de stat.

■ Trimiterile la tratament balnear și la odihnă se fac în timpul concediilor legale de odihnă sau al vacanțelor.

■ În situația în care o persoană se află în incapacitate temporară de muncă prelungită, de minimum 20 de zile, și medicul specialist apreciază că este indicat un tratament balnear se pot acorda bilete, cu aprobarea comitetului sindicatului și a comisiei pentru probleme sociale.

■ Beneficiarii vor plăti pentru biletele primite o contribuție bănească diferențiată, în funcție de: stațiune, profil, durata șederii în stațiune, categoria de confort și perioada calendaristică, precum și în raport de retribuția tarifară sau quantumul pensiei (exclusiv pensia suplimentară). Pentru pensionarii încadrați în muncă contribuția se stabilește în raport cu retribuția tarifară cumulată cu cota-parte din pensia pe care o primesc pe timpul cît sînt încadrați (cu excepția pensionarilor I.O.V.R. încadrați, care contribuie numai în raport de retribuția tarifară).

■ Bolnavii de silicoză și fibroză pulmonară care primesc bilete pentru tratamentul acestor afecțiuni vor beneficia de o reducere de 75% a contribuției, iar persoanele care suferă de boli profesionale trimise cu bilete de acest profil, beneficiază de o reducere de 50%.

■ Biletele repartizate comitetelor sindicale din unități se repartizează oamenilor muncii de către comitetul sindicatului împreună cu comisia pentru probleme sociale.

■ Conducerea unităților au sarcina să gestioneze biletele de odihnă și tratament difuzate prin organele sindicale din întreprinderi și instituții.

L. DREPTUL LA PENSIE

■ Beneficiază de pensie, potrivit legii, persoanele care au lucrat pe baza unui contract de muncă și pentru care unitățile au depus contribuția legală la fondul asigurărilor sociale, precum și alte persoane prevăzute de reglementările în vigoare și care îndeplinesc condițiile de vechime în muncă și de vîrstă, cînd au pierdut total sau în cea mai mare parte capacitatea de muncă, precum și în cazul decesului susținătorului

■ La stabilirea pensiei se are în vedere contribuția adusă de fiecare persoană la dezvoltarea societății, potrivit principiului socialist al retribuției după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii și se diferențiază în funcție de vechimea în muncă, retribuția avută, grupa de muncă, iar în caz de invaliditate se mai are în vedere cauza și gradul de invaliditate.

■ Pe lângă pensia de asigurări sociale persoanele încadrate în muncă care, potrivit legii, au depus o contribuție personală pe baza principiului mutualității, beneficiază și de o pensie suplimentară în raport de procentul contribuției și perioada cotizată.

a) **Cuantumul pensiei se stabilește pe baza următoarelor elemente:**

■ Grupa de muncă în care a lucrat persoana în cauză, stabilită în raport de condițiile, complexitatea, solicitarea și importanța muncii;

■ Gradul de invaliditate, în cazul celor care și-au pierdut capacitatea de muncă, total sau în cea mai mare parte, stabilit pe baza criteriilor și normelor aprobate prin decret al Consiliului de Stat;

■ Cauza care a produs invaliditatea sau decesul celui în cauză;

■ Media retribuțiilor tarifare lunare din 5 ani lucrați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate, asupra căreia se aplică procentele diferențiate pe tranșe de retribuții și grupe de muncă;

■ Perioadele de vechime în muncă recunoscute de Legea pensiilor se dovedesc cu carnetul de muncă completat la zi prin grija conducerii unității unde lucrează cel în cauză.

b) Stabilirea pensiei

■ Pensii și alte drepturi de asigurări sociale se acordă la cererea persoanelor îndreptățite.

■ Cererile care se referă la stabilirea dreptului la pensie sînt scutite de taxe de timbru.

■ Dreptul la pensie se stabilește de către comisiile prevăzute de lege, pe baza dosarului întocmit de unitatea unde lucrează cel în cauză, care îl depune la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene sau secțiile municipiului București, după procedura stabilită de Legea pensiilor și celelalte reglementări în cazul pensiei pentru invaliditate.

■ Pensionarii pentru munca depusă și limită de vîrstă, potrivit art. 6 din Legea nr. 3/1977, în cazuri excepționale pot fi folosiți în muncă de către unitățile socialiste, cu aprobarea ministerelor, organelor centrale, comitetelor executive ale consiliilor populare județene și municipiul București numai pentru activități care prin natura lor au caracter temporar (nu pentru înlocuirea temporară a unor lucrători) sau pentru executarea unor lucrări.

■ Sumele realizate din munca prestată împreună cu pensia sau o parte din aceasta nu pot depăși retribuiția avută la data pensionării, actualizată potrivit majorărilor retribuiției pentru acea funcție.

■ Prin acte normative speciale mai pot fi încadrați în muncă pensionari care primesc retribuiție și pensia întreagă.

■ Un pensionar de invaliditate gr. III care lucrează 1/2 normă (4 ore), potrivit art. 25(5) din Legea nr. 3/1977 are dreptul la retribuiția pentru 1/2 normă și pensia sau o parte din aceasta fără ca împreună să depășească 80%, 75% sau 70% (în raport de grupa I, II, sau III de muncă în care lucrează) din retribuiția tarifară actualizată a funcției avute la data pensionării.

Ex: Retribuiția actualizată a funcției avute la data pensionării 2100 lei

— 70% din retribuiția actualizată	1470 lei
— Retribuiția pentru 1/2 normă	1050 lei
— Pensia de asigurări sociale	1020 lei
— Pensia convenită (1050+420=1470)	420 lei

■ Din exemplul luat rezultă că din 1020 lei pensionarul are dreptul la o pensie de numai 420 lei.

■ Potrivit art. 62 (1) din Legea nr. 3/1977 pensionarii reincadrați temporar au obligația ca în termen de 15 zile să comunice organului de pensie unitatea, data de la care lucrează, precum și cuantumul retribuiției. Această obligație revine și unităților respective.

M. COMISIILE PENTRU PROBLEME SOCIALE

■ Potrivit Legii nr. 5/1978 (republicată), comisiile pentru probleme sociale funcționează sub conducerea consiliilor oamenilor muncii, din care fac parte muncitori cu înaltă calificare, cu experiență, economiști, cadre de specialitate etc. desemnați de adunarea generală a oamenilor muncii și lucrează pe baza unor programe concrete de acțiuni potrivit atribuțiilor ce le revin și a sarcinilor stabilite de consiliul oamenilor muncii.

■ Comisiile pentru probleme sociale din unități se constituie din 3 pînă la 11 membri și sînt conduse de un membru al consiliului oamenilor muncii.

■ Aceste comisii îndeplinesc și funcția de comisii de pensii și asigurări sociale prevăzută de Legea nr. 3/1977. Concluziile, propunerile și hotărîrile comisiei sînt valabile dacă au înțeles acordul a cel puțin două treimi din numărul membrilor care o compun. Procedura generală de lucru este cea prevăzută în Regulamentul de organizare și

funcționare a comisiilor de pensii și asigurări sociale și a comisiilor de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, aprobat prin Decretul nr. 217/1977.

■ Organizarea acestor comisii sociale a fost necesară pentru a urmări și sprijini:

● asigurarea unor condiții corespunzătoare de muncă și de viață a personalului din unitate;

● modul în care sînt folosite în întreprinderi fondurile sociale constituite potrivit legii;

● activitatea de protecție și igienă a muncii, prevenirea accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor, periodic organizează împreună cu organele de resort analiza stării de invaliditate și incapacitate temporară de muncă și controlează realizarea măsurilor stabilite;

● aplicarea măsurilor speciale de ocrotire a sănătății femeilor și crearea de condiții necesare îngrijirii și educării copiilor;

● înființarea de cantine, creșe, grădinițe, grupuri sociale, rezolvarea problemelor de asistență medicală;

● respectarea dispozițiilor legale de acordarea drepturilor de asigurări sociale, alocației de stat pentru copil, precum și a altor drepturi materiale cu caracter social;

● face propuneri pentru încadrarea în grade de invaliditate, schimbarea în locuri de muncă mai ușoare a celor care din cauza sănătății nu mai pot lucra în condițiile de muncă anterioare;

● respectarea legii privind completarea corectă și la zi a carnetelor de pensie, sprijină întocmirea la timp a dosarelor de pensie;

● întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli și realizarea indicatorilor fizici și valorici cu privire la asigurările sociale și pensii și recuperarea capacității de muncă etc.

■ Cînd comisia constată unele nereguli de ordin organizatoric sau în aplicarea legislației le aduce la cunoștința conducerii unității în vederea remedierii lor.

■ Potrivit Regulamentului anexă la Decretul nr. 217/1977 se mai organizează și funcționează comisii de pensii și asigurări sociale în cooperative agricole de producție sau în lângă consiliile populare comunale din zonele necooperativizate, comisii de pensii județene și ale municipiului București, comisii de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă județene și ale municipiului București, precum și o Comisie centrală de pensii.

■ Potrivit acestui regulament, se stabilesc principalele atribuții ce le revin.

N. UNELE OBLIGAȚII CE REVIN :**a) Conducerea unităților**

■ Conducătorii organizațiilor socialiste au obligația de a stabili odată cu măsurile de realizare a planului de producție sau a sarcinilor de serviciu, măsuri corespunzătoare pentru asigurarea celor mai bune condiții de prevenire a accidentelor de muncă și îmbolnăvirilor profesionale.

■ Încadrarea în muncă sau schimbarea locului de muncă trebuie să se facă numai după controlul medical pentru a se stabili dacă starea sănătății permite realizarea sarcinilor prevăzute pentru postul respectiv.

■ Conducătorii organizațiilor socialiste au, de asemenea, și următoarele obligații:

● să sprijine efectuarea controlului medical periodic și la intervale mai scurte a personalului care lucrează la locuri de muncă cu factori nocivi;

- să controleze permanent împreună cu organele obștești din unitate dacă persoanele care se află în incapacitate temporară de muncă respectă recomandările medicale;

- să aprobe plata indemnizațiilor și ajutoarelor numai dacă sînt respectate prevederile legale, pe baza documentelor specifice acestei activități, a vizelor controlului preventiv, medicului unității și a președintelui sindicatului;

- să întocmească la timp planul de venituri și cheltuieli de asigurări sociale;

- să efectueze cheltuieli pentru plata indemnizațiilor de boală în limita plafonului maxim aprobat, iar în cazuri excepționale bine justificate să solicite din timp suplimentare la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale;

- să restituie fondului de asigurări sociale sumele plătite pentru accidente de muncă și îmbolnăviri determinate de nerespectarea normelor legale, precum și atunci cînd s-au făcut plăți cu încălcarea dispozițiilor în vigoare privind acordarea concediilor medicale;

- să solicite pensionarilor de invaliditate gr. III deciziile medicale și administrative necesare pentru stabilirea și calcularea drepturilor legale ce li se cuvin.

b) Medicilor de întreprindere

- Să ia măsuri împreună cu conducerea unității pentru asigurarea unei asistențe medicale corespunzătoare și să înlăture cauzele care provoacă îmbolnăviri;

- Să urmărească cum se adaptează în muncă persoanele nou încadrate, precum și pensionarii de invaliditate gr III;

- Împreună cu conducerea unității și organele obștești să organizeze controlul medical periodic și să dispenseze persoanele expuse noxelor și pe cele cu boli cronice;

- Să analizeze semestrial împreună cu organele obștești și cu COM starea de sănătate, cauzele îmbolnăvirilor, noxele care apar și să propună măsurile corespunzătoare.

- Să urmărească împreună cu conducerea unității și comitetul sindicatului cum se realizează măsurile stabilite în programul comun întocmit la începutul anului, cu ocazia elaborării proiectului planului de venituri și cheltuieli de asigurări sociale, precum și cele stabilite cu ocazia analizei morbidității cu incapacitate temporară de muncă;

- Să elibereze certificate de concediu medical numai persoanelor care se găsesc în incapacitate temporară de muncă, cu respectarea normelor legale și în limita competenței pe care o au

c) Bolnavilor

- Pentru obținerea certificatului de concediu medical, bolnavul trebuie să prezinte medicului adeverință eliberată de unitatea unde lucrează, din care să rezulte că este încadrat în muncă și numărul zilelor (calendaristice) de concediu medical de care a beneficiat în ultimele 12 luni.

- Cînd persoana bolnavă primește un concediu medical sau se internează într-o unitate sanitară trebuie să anunțe imediat (pe orice cale) unitatea unde lucrează.

- În perioada incapacității temporare de muncă bolnavul trebuie să respecte tratamentul medical prescris și să se prezinte la vizita medicală indicată pentru urmărirea bolii.

- Bolnavul este obligat să nu părăsească localitatea în timpul concediului medical fără viza medicului și anunțarea unității.

- Pentru recuperarea completă a capacității de muncă bolnavul trebuie să folosească în întregime concediul medical.

- I.a întoarcerea din concediu medical să prezinte imediat certificatul de concediu medical sau adeverința pentru urgență medicală, pentru justificarea absenței de la lucru.

d) Direcțiilor pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale

- Să repartizeze pe unități și să aprobe indicatorii fizici și valorici privind veniturile și cheltuielile de asigurări sociale în cadrul sumelor permise de la Ministerul Muncii;

- Să urmărească modul cum unitățile se preocupă de buna gospodărire a fondurilor aprobate, cum realizează veniturile și cheltuielile trimestrial, iar pentru plata indemnizațiilor de boală lunar;

- Să controleze și îndrume personalul din unități care are sarcini în acest domeniu privind calcularea contribuției de asigurări sociale, pensiei suplimentare, stabilirea și plata drepturilor, cu respectarea dispozițiilor actelor normative, precum și să ia măsuri pentru recuperarea sumelor plătite necuvenit;

- Să colaboreze cu organele locale competente în vederea stabilirii de măsuri pentru prevenirea îmbolnăvirilor și accidentelor.

Ioan DUMITRESCU

comerț exterior

Posibilitatea restituirii prețului în vânzarea internațională

1. Conexiunea economică dintre livrarea mărfii și plata prețului explică pe plan juridic, interdependența dintre aceste obligații esențiale pe care le generează orice contract de vânzare. Astfel, potrivit art. 1322 din Codul civil, vânzătorul are facultatea să suspende predarea lucrului dacă — în lipsa unui termen acordat pentru plată — cumpărătorul nu achită de îndată contravaloarea acestuia. Cu atât mai mult livrarea poate fi refuzată, dacă ulterior încheierii contractului cumpărătorul a căzut în stare de faliment (art. 1323 din același cod). În plus, neplata prețului justifică, potrivit dreptului comun, aplicabil deopotrivă în relațiile de comerț exterior, rezoluțiunea vânzării, în condițiile art. 1365 din Codul civil. La rîndul său, cumpărătorul este și el îndreptățit să suspende plata prețului, dacă există riscul să fie tulburat în posesia bunului ce formează obiectul contractului (art. 1364).

Interconexiunea dintre predarea mărfii și plata prețului se manifestă, sub o serie de aspecte inedite, în cadrul C.G.L. 1968/1975, deci în cadrul raporturilor dintre întreprinderile de comerț exterior din țările membre ale C.A.E.R. Aceste reglementări consacră în adevăr, ca efect al reciprocității obligațiilor asumate de părți, dreptul special al cumpărătorului de a obține, în anumite cazuri, enumerate de C.G.L., restituirea parțială sau integrală a prețului, după ce vânzătorul îl încasase, desigur pe cale de decontare bancară. Menționăm astfel, cu titlu de exemplu, că § 53 din C.G.L. autoriză restituirea integrală, la cererea cumpărătorului, a sumei prevăzute în factură, dacă marfa nu fusese comandată sau a fost expedită după desființarea contractului *mutuum dissensus* sau dacă plata s-a făcut din eroare de două ori. Restituirea parțială a prețului achitat poate interveni, conform § 55 din C.G.L., îndeosebi dacă în factură există greșeli de calcul în favoarea vânzătorului sau dacă prețurile specificate în cuprinsul acestuia le depășesc pe cele stabilite prin contract. Lista cazurilor de restituire a prețului vânzării cuprinde, bineînțeles, și alte ipoteze prevăzute de § § 53—55 din C.G.L. 1968/1975.

În aplicarea reglementărilor la care ne referim, Comisia de arbitraj de la București (C.A.B.) a avut prilejul să rezolve o serie de probleme de interpretare, pe care dispozițiile în discuție le-au ridicat, în continuare vom examina unele dintre aceste soluții.

2. În primul rînd, C.A.B. a delimitat domeniul de aplicare a prevederilor din § § 53—55 din C.G.L., stabilind că posibilitatea restituirii prețului nu operează în orice formă

de decontare bancară, ci numai în cadrul plății prin incasso cu plata imediată.

În sensul arătat s-a decis că dreptul cumpărătorului de a cere pe cale bancară restituirea totală sau parțială a sumei plătite de el poate fi exercitat în condițiile prevăzute de § 52 și urm. din C.G.L. numai dacă modalitatea de plată este incasso cu plata imediată (incasso cu acceptare ulterioară), deoarece numai în această formă de decontare creditorul obține plata la banca de la sediul său, la prezentarea documentelor specificate în contract sau în § 49 din C.G.L., fără să fie necesar un acord prealabil al debitorului (Hotărîrea C.A.B. nr. 140 din 15 mai 1978).

3. Practica arbitrală a analizat și a precizat de asemenea natura juridică a dispozițiilor din C.G.L. care reglementează procedura de restituire a prețului plătit.

În această privință C.A.B. a stabilit că prevederile § 52 din C.G.L. stabilesc o procedură rapidă, cu caracter necontencios, pentru lichidarea pe cale bancară a unor obiecțiuni ale cumpărătorului, referitoare la suma încasată de vânzător cu titlul de preț de la banca sediului său, pe baza facturilor prezentate acesteia, împreună cu documentele dovăditoare ale livrării, cerute de clauzele contractului sau de dispozițiile C.G.L. Ca atare, termenul de 14 zile, fixat de § 52 din C.G.L. pentru introducerea în bancă de către cumpărător a cererii de restituire totală sau parțială are caracter imperativ, iar nu de recomandare. Se exclude prin urmare posibilitatea ca acest termen să fie depășit de cumpărător sau ca părțile să convină prin contractul de livrare un alt termen, deoarece s-ar încălca sistemul de decontare bancară ce operează în raporturile dintre organizațiile de comerț exterior ale țărilor membre ale C.A.E.R. (Hotărîrea nr. 84 din 28 decembrie 1974).

În cazul în care cumpărătorul a pierdut termenul de 14 zile arătat, practica arbitrală îi asigură în subsidiar posibilitatea de a recurge, în locul procedurii bancare, care îi este închisă din cauza tardivității, la acțiunea arbitrală, uzuală în cadrul C.G.L. În sensul admisibilității unei atari acțiuni s-a pronunțat C.A.B. prin hotărîrile nr. 140 din 15 mai 1978, nr. 28 din 19 ianuarie 1979 sau nr. 173 din 30 iunie 1980. În motivarea soluției citate, C.A.B. a învederat că dispozițiile § § 53—55 din C.G.L., care dau posibilitatea cumpărătorului să ceară pe cale de decontare bancară restituirea totală sau parțială a sumei din factură, constituie o procedură instituită în favoarea sa. În consecință, faptul că partea nu a uzat de dreptul de a cere în termenul de 14 zile fixat de § 52 din C.G.L. restituirea, nu duce la concluzia de a-l priva de dreptul de a se adresa în acest scop arbitrajului de comerț exterior, în limita termenului de prescripție extincitivă a dreptului la acțiune, deoarece — precizează C.A.B. — prevederile § § 52—55 din C.G.L. au înțeles să pună la dispoziția cumpărătorului o procedură bancară, fără să instituie în mod expres decăderea sa din acțiunea arbitrală ca sancțiune pentru neutilizarea procedurii bancare. Nefolosirea de către cumpărător a căii prevăzute de § § 52—55 din C.G.L. nu implică (a adăugat C.A.B.) nici vreo prezumție de culpă în sarcina acestuia, spre a se deduce că litigiul arbitral a luat naștere din vina cumpărătorului.

4. Practica arbitrală s-a stabilit totodată în sensul că dispozițiile din § § 53—55 din C.G.L. cuprind o **enumerare limitativă** a cazurilor în care poate să opereze restituirea pe cale bancară, la cererea cumpărătorului, a sumei plătite cu titlul de preț vânzătorului. Textele citate nu admit deci posibilitatea restituirii sumei prevăzute în factură în alte situații, afară numai dacă prin contractul de livrare a mărfurilor s-a stipulat în mod expres un asemenea drept în favoarea cumpărătorului. În consecință, cumpărătorul nu poate nici să refuze parțial plata prețului, nici să ceară pe cale bancară restituirea parțială a sumei din factură pe care a plătit-o, atunci când susține că a constatat o lipsă cantitativă la destinație la primirea mărfii, deoarece acest caz nu figurează printre cele enumerate de § § 53—55 din C.G.L. În sensul arătat s-au pronunțat hotărîrile C.A.E. nr. 134 din 8 mai 1978 și nr. 234 din 29 octombrie 1980.

5. Ținând seama de caracterul limitativ al enumerării prevăzute de § § 53—55 din C.G.L., practica arbitrală a decis deopotrivă următoarele: cumpărătorul nu poate să refuze parțial plata prețului și nici să ceară pe cale bancară restituirea parțială a sumei din factură după ce a plătit-o, sub cuvînt că marfa era de o calitate inferioară celei convenite prin contractul de livrare sau că prezenta anumite defecte (Hotărîrea C.A.B. nr. 86 din 25 martie 1980).

6. Hotărîrile C.A.B. au adus precizări și textelor din C.G.L. care determină condițiile de admisibilitate pentru cererea cumpărătorului de restituire a prețului plătit.

Astfel, potrivit hotărîrii C.A.B. nr. 202 din 19 septembrie 1980, cumpărătorul este îndreptățit să ceară în baza § 53, pct. 3 din C.G.L. restituirea sumei plătite cu titlul de preț, dacă vânzătorul nu a anexat la factura depusă în banca de la sediul său documentele enumerate de § 49 din C.G.L. În asemenea situații, restituirea poate fi integrală, iar nu parțială, chiar dacă numai unele dintre documentele specificate de § 49 lipsesc, așadar fie că lipsește însăși factura sau scrisoarea de trăsură (conosamentul) sau oricare alt document necesar pentru încasarea valabilă a prețului.

Tot astfel s-a decis că dreptul cumpărătorului de a cere pe cale bancară, în temeiul § 53, pct. 3 din C.G.L., restituirea prețului plătit din eroare pentru un sortiment de marfă care i-a fost expediat în locul celui comandat, nu este subordonat condiției ca în prealabil să restituie marfa, dar rămîne obligat să o returneze la cererea vânzătorului sau, în caz că o reține definitiv, să plătească prețul aferent. (Hotărîrea nr. 107 din 22 aprilie 1980).

dr. O. CĂPAȚINA

finanțiar

Urmărirea debitorilor solidari

Potrivit prevederilor art. 1003 Cod civil cînd delictul (fapta ilicită săvîrșită în mod culpabil) este imputabil mai multor persoane, acestea sînt ținute solidar pentru despăgubire. Prin solidaritatea debitorilor se înțelege că persoana fizică sau juridică creditoare poate urmări pe oricare dintre debitori (putîndu-se îndestula chiar de la unul singur), fără ca debitorul să poată opune beneficiul de diviziune, adică să ofere numai partea sa de datorie. Această prevedere cuprinsă în art. 1042 Cod civil se coroborează pentru a defini conceptul de solidaritate a debitorilor, cu dispoziția art. 1039 Cod civil, potrivit căreia plata făcută de unul din debitori liberează și pe ceilalți către creditor. Din cuprinsul citatelor dispoziții legale se desprind elementele și caracterele eventuale ale solidarității pasive (a debitorilor) care sînt: creditorul poate urmări pe oricare, la alegerea sa, iar plata făcută de un debitor profită tuturor. Spre a fi mai expliciti vom da un exemplu concret. O unitate socialistă este păgubită prin activitatea infracțională a cinci persoane cu suma de 100 000 lei. Dat fiind că numai unul din cei cinci au desfășurat activitatea infracțională în întregime, nu toți au fost declarați solidari cu repararea pagubei pricinuite, fiecare fiind considerat solidar cu ceilalți debitori numai la prejudiciul provocat împreună. Astfel, pînă la suma de 30 000 lei sînt solidari toți cei cinci debitori; pînă la 50 000 lei sînt ținuti împreună numai patru; pînă la 80 000 lei răspund solidar trei persoane, iar dela 80 000 și pînă la 100 000 lei răspund numai doi dintre codebitori. Potrivit celor dispuse de art. 1039 Cod civil, pînă la suma de 30 000 lei unitatea poate urmări pe oricare debitor din cei cinci, plata făcută de oricare diminuînd suma respectivă. Prin consecință, dacă unitatea și-a acoperit suma de 30 000 lei de la unul din creditori, chiar altul decît al cincilea (care răspunde solidar numai pînă la concu-

rența acelei sume), ea, nu se mai poate îndrepta în contra respectivului pentru restul de sumă ce depășește 30 000 lei, dat fiind că cel în cauză nu este ținut pentru diferență, ci numai pînă la nivelul sus-arătat. Același raționament este valabil în continuare pentru ceilalți codebitori la suma de 80 000 lei, singurii care rămîn solidari pînă la acoperirea integrală a pagubei vor fi numai doi dintre cei cinci.

Din caracteristicile esențiale ale solidarității pasive (a debitorilor) menționate mai sus, se desprind unele consecințe de ordin practic și anume:

— acțiunea intentată contra unuia din debitori nu oprește pe creditor de a exercita o asemenea acțiune și în contra celorlalți debitori (art. 1043 Cod. civ.); același lucru și cu executarea silită, ea putînd fi pornită și în contra celorlalte persoane codebitoare;

— acțiunea și urmărirea silită intentată contra unuia din debitori întrerupe prescripția în contra tuturor

(art. 1045 Cod. civ. și Trib. Suprem, Dec. civ. nr. 1778/1970).

Vom evidenția și unele caracteristici ale solidarității pasive care reprezintă mijloace de apărare ale debitorilor:

— codebitorul solidar poate opune creditorului următor nu numai excepțiile sale personale, ci și acelea care sînt comune celorlalți debitori (este o regulă dedusă din solidaritatea celor ținuți împreună prezentată de art. 1047 alin. 1 Cod. civ.);

— dacă unul (sau unii) dintre codebitori a plătit debitul în totalitate nu poate (pot) pretinde de la ceilalți decît numai de la fiecare parte sa (art. 1053 alin. 1 Cod. civ.).

În cele de mai sus își va afla răspunsul solicitat tov. **Coricovac Cornel — Drobeta Turnu-Severin.**

J. COSTIN

Unele cazuri specifice de răspundere materială

În cele ce urmează vor fi prezentate și analizate unele situații de fapt specifice care atrag răspunderea materială a persoanelor vinovate, fie în baza unor reglementări ad-hoc, fie în baza prevederilor cu caracter general cuprinse în art. 102 și urm. din Codul muncii.

● În conformitate cu prevederile art. 5 din Decretul nr. 375/1956, în cazul în care au fost pierdute, sustrate sau furate acte de cheltuieli nenominale (bonuri, bilete de călătorie nenominalizate etc.), înainte de a fi înregistrate în evidența contabilă, se va proceda la stabilirea răspunderii materiale a persoanei vinovate de lipsa acestora. În cazul găsirii ulterioare a actului pierdut sau sustras, răspunderea materială subsistă, astfel cum prevede art. 6 alin. 2 din același decret, numai în măsura pagubei efective pricinuită din cauza dispariției sau sustragerii temporare a acestor bonuri și a eventualelor cheltuieli ocazionate cu reconstituirea sau găsirea documentelor respective. Rezultă din prevederile citate, că în momentul constatării sustragerii sau dispariției, răspunderea materială se va stabili la nivelul valorilor nominale pe care le reprezintă respectivele documente, iar în cazul găsirii lor ulterioare răspunderea materială se va stabili la nivelul pagubelor efective suferite de unitate.

● Potrivit prevederilor art. 105, alin. 1 din Codul muncii, cînd paguba a fost cauzată de mai multe persoane, răspunderea fiecăreia se stabilește ținîndu-se seamă de măsura în care a contribuit la provocarea ei. Aceasta înseamnă că organul emitent al deciziei de imputare are datoria să

stabilească gradul de vinovăție a fiecărei persoane care a contribuit prin fapta sa la producerea pagubei și apoi să precizeze suma imputată fiecăruia. Un asemenea procedeu este în concordanță și chiar impus de dispozițiile art. 171 din Codul muncii potrivit cărora dovada temeiniciei și legalității dispoziției sau măsurii luate de unitate este în sarcina acesteia. Pe cale de consecință s-a considerat nelegal de către Colegiul de jurisdicție al Curții Superioare de Control Financiar, procedeu de a reține în sarcina fiecărei persoane o răspundere integrală, imputînd fiecăreia întreaga sumă, lăsînd pe seama organului jurisdicțional de a stabili în concret limitele răspunderii fiecărui participant la prejudiciul unității.

● Organele noastre jurisdicționale (atît instanțele judecătorești, cît și Colegiul de jurisdicție al Curții Superioare de Control Financiar) au fost confruntate cu soluționarea unor litigii generate de contestarea deciziilor de imputare privind pagube constatate după ce la unitățile respective a avut loc aprobarea bilanțului de către organele competente. Contestatorii s-au apărut arătînd că pagubele fiind anterioare aprobării bilanțului, organele competente au considerat, prin convenită aprobare, că unitățile în cauză nu au fost prejudiciate.

Este locul a aminti că potrivit pct. 178 și 179 din Normele metodologice privind contabilitatea unităților economice aprobate prin Ordinul nr. 595/1970 al M.F. bilanțurile unităților economice se aprobă de conducătorul organului ierarhic superior (centrală, minister etc.) și că în baza prevederilor art. 64 lit. K. din Legea nr.

5/1978, adunarea generală a oamenilor muncii aprobă darea de seamă anuală pe bază de bilanț. Practica judiciară a fost constantă în a considera că bilanțul și anexele sale nu constituie un act constatator al pagubei și nici aprobarea sa nu împiedică stabilirea ulterioară a răspunderii materiale a persoanelor care prin fapta lor licită au prejudiciat patrimoniul unității.

● După cum este cunoscut inventarierea patrimoniului unităților socialiste se efectuează de către comisii de inventariere constituite prin ordinul conducătorului unității socialiste. Dată fiind importanța deosebită pe care o are operațiunea de inventariere și responsabilitatea cu care ea trebuie efectuată, în legislația noastră este reglementată și răspunderea materială a membrilor comisiilor de inventariere. Într-adevăr, potrivit art. 30 lit. d din Legea nr. 22/1969, răspunde în limita valorii pagubei rămase necoperite de autorul direct al ei, din momentul constatării solvabilității acestuia, cel vinovat de neefectuarea inventariierilor la termenele și în condițiile legii, în situația în care prin aceasta a contribuit la cauzarea pagubei. Aceasta înseamnă că legiuitorul a înțeles a angrena răspunderea materială a membrilor comisiilor de inventariere numai în cazul în care activitatea lor defectuoasă a contribuit la prejudicierea unității. Pentru aplicarea acestei prevederi legale este necesar a se constata existența unei legături cauzale între activitatea culpabilă cu caracter comisiv sau omisiv a membrilor comisiei și paguba din gestiunea supusă inventarierei.

dr. C. JORNESCU

jurisdicții

Efectele reorganizării unităților socialiste asupra acțiunilor judecătorești și arbitrale

În cele ce urmează nu ne referim la reorganizarea cu caracter administrativ lăuntric a unei unități socialiste, ci la sensul juridic al conceptului de reorganizare, avut în vedere de prevederile art. 40—50 din Decretul nr. 31/1954, potrivit căruia în această operațiune sînt implicate mai multe persoane juridice.

Pentru o analiza efectele reorganizării unei unități socialiste asupra dreptului său de acțiune sînt necesare în prealabil unele precizări :

— transmiterea drepturilor (deci și a dreptului de acțiune și de executare silită) și obligațiilor, în cazul reorganizării unor persoane juridice supuse înregistrării, are loc, atît între părți, cit și față de terți, numai prin înregistrarea respectivei operațiuni de reorganizare (fuziune, absorbție, divizare, desprindere și transmitere) și pe data acesteia (art. 49 alin. 1 Decret nr. 31/1954) ;

— transmiterea drepturilor și obligațiilor în cazul reorganizării persoanelor juridice nesupuse înregistrării, se îndeplinește atît între părți, cit și față de terți, numai pe data aprobării de către organul competent, a inventarului, a bilanțului contabil de predare-primire, precum și a evidenței contractelor în curs de execuție, inclusiv repartizarea acestora (art. 49 alin. 2 Decret nr. 31/1954) ;

— persoanele juridice care dobîndesc bunuri prin efectul divizării, al desprinderii și transmiterii răspund față de creditori pentru obligațiile unității cedente, proporțional cu valoarea bunurilor dobîndite (de la data dobîndirii), dacă prin actul organului superior competent nu s-a dispus altfel (art. 48 Decret nr. 31/1954) ;

— contractele se repartizează astfel încît executarea fiecăruia să se facă de o singură unitate socialistă ; în cazul cînd executarea în natură a unui singur contract de către mai multe unități este posibilă, se va procedea la repartizarea acestuia, proporțional cu partea de patrimoniu primită prin reorganizare sau proporțional, cu valoarea bunurilor dobîndite (art. 50 alin. 2 coroborat cu art. 47 și 48 din Decretul nr. 31/1954).

În raport de precizările de mai sus, dreptul de acțiune al unei unități socialiste implicată în operațiunea de reorganizare a persoanelor juridice, în calitate de dobîndi-

toare de drepturi și obligații se poate prezenta în următoarele ipostaze :

— dreptul la acțiune nu este născut la data operațiunii de reorganizare ;

— dreptul la acțiune era născut și aparținea unității transmițătoare la data reorganizării dar nu a fost exercitat pînă în acest moment ;

— dreptul la acțiune a fost exercitat de unitatea transmițătoare, litigiul fiind în curs, la data cînd a survenit reorganizarea ;

— dreptul la acțiune a fost exercitat, litigiul soluționat, dar hotărîrea se pronunță ulterior datei operațiunii de reorganizare.

Spre a da soluție fiecărei din aceste ipostaze este necesar a se preciza că operațiunea de reorganizare a persoanelor juridice nu este considerată de Decretul nr. 167/1958 drept o cauză de întrerupere sau suspendare a dreptului de acțiune, iar practica arbitrală a considerat aproape în toate cazurile că această împrejurare nu poate constitui un motiv temenic justificat de repunere în termen (cităm numai Dec. P.A.S. nr. 2938/1977 și nr. 1492/1980).

În cazul cînd dreptul la acțiune nu este născut la data reorganizării, prescripția începe a curge împotriva unității debitoare la o dată situată după preluarea activului și pasivului.

Atunci cînd dreptul la acțiune s-a născut înainte de reorganizare și aparținea transmițătoarei, el trece asupra unității dobînditoare și curge împotriva acesteia, fără ca operațiunea de transmitere să influențeze cursul prescripției.

În situația cînd la data reorganizării procedura arbitrală era începută de unitatea transmițătoare ea este opozabilă și unității dobînditoare. Astfel, o încercare de conciliere primită de unitatea transmițătoare înainte de reorganizare este operabilă dobînditoare, chiar dacă despre conciliere nu s-a făcut nici o mențiune în documentația întocmită cu ocazia predării-primirii. (Dec. P.A.S. nr. 672/1972).

În cazul în care litigiul a fost soluționat înainte de reorganizare dar hotărîrea s-a pronunțat după această dată, ea este opozabilă unității dobînditoare care este datoare a o pune în execuție, fie în calitate de creditor sau de debitoare. În cele de mai sus își va afla unul din răspunsurile solicitate tov. Szeles Mihai — Cristuru Seculesc, jud. Harghita.

C. J.

ractică arbitrală — decizii ale primului arbitru de stat

MĂRFURI OBLIGATORII LA CÎN- ARIRE, RĂSPUNDEREA CĂRĂUȘU- LUI

În conformitate cu art. 28 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/59, cărăușul este obligat, la primirea spre transport, să procedeze la cîntărirea vagoanelor cu cereale. Potrivit art. 28, alin. 8, cîntărirea mărfurilor în silozuri pe cîntar pod-sculă recunoscut de MTTc. este imitabilă cu cîntărirea efectuată pe starea propriei de organizații de transport. Cînd cîntărirea este obligatorie pentru cărăuș, acesta răspunde potrivit art. 39 din același regulament, cantitatea înscrisă în documentul transport, indiferent de faptul că efectuat sau nu cîntărirea. Cărău-

șul răspunde, pînă la proba contrară, de lipsurile cantitative constatate la aceste mărfuri, chiar dacă vagoanele au sosit la destinație fără urme de violare, scurgeri, semnele intacte (art. 40, alin. 2 din Reg. citat). Cărăușul va putea face însă dovada că în realitate a primit o cantitate mai mică de la expeditor sau că marfa corespunde cu greutatea neto din actele de livrare (art. 39, alin. 3, din același regulament). Pentru mărfurile care din cauza anumitor însușiri proprii sînt supuse pierderii din greutate în timpul transportului, cărăușul răspunde numai pentru partea lipsă din greutate care depășește procentele de pierdere prevăzute în actele normative în vigoare (art. 43 din Regulamentul citat). (Dec. PAS nr. 1713/1982).

LIPSURI CANTITATIVE LA PRO- DUSE DIN IMPORT. RECLAMAȚIE ADMINISTRATIVĂ

Potrivit art. 28 parag. 7, pct. 2 din Convenția SMGS, prezentarea reclamației către calea ferată în cazul pierderii parțiale a mărfurilor, se face de către predător sau destinatar, cu condiția prezentării scrisorii de trăsura, a procesului verbal comercial eliberat destinatarului de către calea ferată în stația de destinație și a facturii externe. O reclamație incompletă nu poate produce efectele prevăzute de art. 30 din Convenția SMGS. (Dec. PAS nr. 1727/1982).

ADAS. SUBROGARE ÎN DREPTU- RILE PERSOANEI ASIGURATE

Potrivit art. 72 din Decretul nr. 471/1971 cu privire la asigurările de stat, în limitarea indemnizației plătite în asigurările de bunuri, Administrația

Asigurărilor de Stat este subrogată în toate drepturile asiguratului sau beneficiarului asigurării contra celor răspunzători de producerea pagubei. În temeiul acestor prevederi legale și a disp. art. 1108 Cod civil, acțiunea în subrogație a ADAS în cazul asigurării facultative de răspundere civilă poate fi exercitată numai direct împotriva celui răspunzător de producerea accidentului, nu și a unității în administrarea directă a căreia se află bunul care a produs accidentul. (Dec. PAS nr. 1714/1982).

● **PRODUSE REPARTIZATE CENTRALIZAT. COMPENSAȚIE ÎNTRE SORTIMENTE. INADMISSIBILITATE**

Cînd raporturile contractuale intervenite între părți se întemeiază pe repartitii pentru produse, repartizate centralizat, repartitii în care se face determinarea sortimentală a mărfurilor ce trebuie livrate, părțile nu pot conveni ca în cadrul aceluiași volum de livrări să fie schimbate cantitățile pe sortimente stabilite prin repartitii. Ca atare, nu se poate face o compensație între sortimentele efectiv livrate, răspunderea unității furnizoare pentru neexecutarea obligațiilor contractuale, trebuind să fie analizată în raport de fiecare sortiment. (Dec. PAS nr. 1729/1982).

● **MODIFICARE PLAN DE PRODUCȚIE. CONSECINȚE**

Modificarea planului de producție prin decret, modifică de drept și repartițiile ce au stat la baza încheierii contractului precum și obligațiile contractuale asumate. Proportional cu reducerea planului de producție este exonerat de răspundere furnizorul pentru plata de penalități. (Dec. PAS nr. 1731/1982).

● **NEEXECUTARE CONTRACT LIVRĂRI EXPORT. CONSECINȚE**

Conf. art. 81 din Legea nr. 71/1969 modificată și completată prin Legea nr. 3/1979, neexecutarea sau executarea parțială a obligațiilor asumate prin contractele economice de livrare pentru export, atrag pentru partea în culpă, plata dublului penalităților prevăzute la art. 47 pct. 1-6 inclusiv. (Dec. PAS nr. 1827/1982).

● **CONCILIERE PREARBITRALĂ**

Potrivit prevederilor art. 3 din Reg. proc. arbitrale, reclamantul are obligația să se întâlnească cu partea cealaltă, în scopul de a-și comunica reciproc pretențiile și opunerile referitoare la obiectul conflictului, căutîndu-se soluționarea prin înțelegere directă. În situația în care reclamantul încearcă concilierea trimițînd în acest scop o adresă la care nu primește nici un răspuns și numai în timpul soluționării se prezintă probe

care conduc la exonerarea pîritului de plată. Arbitrajul este în drept să facă aplicațiunea disp. art. 274 Cod procedură civilă, reținînd că pîritul a provocat reclamantului o daună echivalentă cu valoarea taxei de timbru achitată de către acesta. (Dec. PAS nr. 1788/1982).

● **CONTRACT DE PAZĂ MILITARIZATĂ**

Conf. art. 6 lit. b din contractul de pază militarizată, unitatea de pază este absolvită de răspundere cînd nu a fost sesizată de beneficiar în timp de 4 ore, după ce acesta a luat cunoștință de producerea furtului. Unitatea de pază nu poate fi ținută răspunzătoare de pagube produse prin existența unor lipsuri în gestune, atîta vreme cît producerea furtului nu a fost constatată în condiții de opozabilitate față de aceasta, în prezența unui delegat al acestuia și a organului de miliție. (Dec. PAS nr. 1828/1982).

● **CONTRACT DE COMERȚ EXTERIOR, PE BAZĂ DE COMISION. SANȚIUNI**

Potrivit prevederilor contractului de comerț exterior pe bază de comision, penalitățile pe care comisionara le obține de la partenerul extern, le transmite comitentului, încheierea contractului extern fiind făcută în contul comitentului. Prin art. 80 din Legea contractelor economice s-au stabilit însă situațiile în care întreprinderea de comerț exterior datorează penalități pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor prevăzute în sarcina sa prin contractul economic de comerț exterior pe bază de comision ca și cuantumul acestora. Și aceste penalități pe care întreprinderea de comerț exterior le datorează pentru neîndeplinirea obligațiilor ce-i revin în calitatea sa de comisionară, diferă de penalitățile pe care comitentul le datorează în calitate de furnizoare, beneficiarei din contractul economic de livrare. (Dec. PAS nr. 1837/1982).

● **COMERȚ EXTERIOR. FORME SIMPLIFICATE DE CONTRACTARE. INADMISSIBILITATE**

În aplicarea prevederilor art. 75 din Legea contractelor economice nr. 71/1969, practica arbitrală a stabilit că formele simplificate de contractare nu pot fi utilizate în realizarea operațiunilor de comerț exterior. (Dec. PAS nr. 1857/1982).

● **TRANSPORT. TRAFIC PALETIZAT ÎN REGIM DE SCHIMB**

Art. 60 din Instrucțiunile aprobate prin Ordinul MATMCGFF nr. 108/1975 stabilește unele condiții speciale pentru asigurarea traficului paleti-

zat în regim de schimb, cum ar fi comunicarea în termen de 180 zile înainte a stațiilor deschise unui asemenea trafic. La art. 17 (5) din TLM-CFR se prevede perceperea tarifelor de imobilizare dacă paletele aparținînd căilor ferate nu au fost restituite în termen de 24 ore. Dar pentru admiterea unor pretenții legate de perceperea acestor tarife, sumele eventual datorate trebuie să fie evidențiate pe baza unor acte și elemente opozabile, fiindu-se seama de normele legale ce s-ar dovedi aplicabile. (Dec. PAS nr. 1867/1982).

● **AMBALAJE NECORESPOUNZĂTOARE CALITATIV. CIRCULAȚIE**

Potrivit art. 36 alin. 4 din Normativul aprobat prin Ordinul MATMCGFF nr. 96/1981, ambalajele necorespunzătoare calitativ sau restituite de alte tipuri, trebuie refuzate la plată și ținute la dispoziția expeditorului timp de 15 zile. Dacă ambalajele sînt valorificate fără a se mai aștepta epuizarea termenului de 15 zile, expeditoarei i se datorează plata ambalajelor la valoarea lor reală deoarece aceasta constituie prejudiciul încercat de expeditoare prin imposibilitatea de a mai dispune de ambalajele respective în timpul fixat de lege. (Dec. PAS nr. 1871/1982).

● **FACTURARE LA PREȚ INFERIOR CELUI LEGAL. CONSECINȚE**

Potrivit Legii prețurilor nr. 19/1971 prețul produselor ce se livrează între unitățile socialiste de stat și cooperatiste nu poate fi decît prețul legal la data efectuării livrării, obligația respectării prețului legal revenind atît furnizorului cît și beneficiarului. În consecință, dacă dintr-o eroare furnizorul calculează produsele la un preț inferior celui legal, el est îndreptățit să pretindă de la beneficiar diferența calculată în minus, iar beneficiarul este obligat să plătească această diferență, dat fiind că eroarea greșeală săvîrșită de furnizor cu ocazia facturării nu poate profita beneficiarul. (Dec. PAS nr. 1873/1982).

● **EXPEDIERE DE PRODUSE ÎN VAGON COMUN**

Potrivit art. 44 din Normele metodologice nr. 2/1980 ale BNRSSR, BAI și BRCE, în cazul expedierii produse în vagon comun, furnizorul este obligat să comunice destinatarului, adresele celorlalți beneficiari să menționeze pe facturile emise asupra acestora, adresa la care a fost expediat vagonul. Destinatarul cămăi-l-a fost adresat vagonul comun este obligat ca la sosirea acestuia, să științe și pe ceilalți beneficiari. (Dec. PAS nr. 1885/1982).

Intrebări și răspunsuri

● **MARIA BUCUR, Iași** — Tarifele pentru transporturile efectuate cu mijloace hipo, publicate în lucrarea „Cartea cooperativei agricole de producție” vol. III, au fost determinate pe baza unor calculații efectuate împreună cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Până la aprobarea unor tarife mai stimulante pentru transporturile cu mijloace hipo, comitetele executive ale consiliilor populare județene, cu avizul Comitetului de Stat pentru Prețuri, pot aproba tarife mai mari decît cele prevăzute în H.C.M. nr. 2213/1955.

● **DIRECȚIA JUDEȚEANĂ DE DRUMURI ȘI PODURI, Focșani** — Art. 18 din Decretul nr. 49/1982 stabilește că „bunurile materiale, altele decît fondurile fixe, care nu mai pot fi folosite datorită schimbării procesului tehnologic, sistării fabricației, pot fi propuse în mod excepțional pentru declasare numai în condițiile și cu aprobările prevăzute în prezentul decret”. De asemenea, la același articol se face precizarea că „bunurile materiale degradate care nu mai pot fi refofolosite sub nici o formă vor fi scăzute din gestiune și vor afecta costurile de producție, cheltuielile de circulație sau finanțarea bugetară, după caz”. Din cele citate mai sus, rezultă că în reglementarea de la cap. II din acest decret privind declasarea unor bunuri materiale din administrarea unităților socialiste de stat, s-au avut în vedere numai bunurile materiale care nu au fost folosite în procesul de producție. Modul de înregistrare pe costuri a obiectelor de inventar de mică valoare sau scurtă durată date în folosință este reglementat prin regulile de bază ale fiecărei ramuri economice. Astfel, pentru ramura industriei, acestea sînt reglementate la cap. D, pct. 74 din „Regulile de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale”, în sensul că „uzura obiectelor de inventar în folosință se include potrivit metodei cotelor medii globale, în funcție de valoarea obiectelor de inventar în folosință sau potrivit metodei integrale, prin trecerea pe cheltuieli a întregii valori a acestora, la darea lor în folosință. Prevederi asemănătoare sînt cuprinse și la pct. 7 din Normele metodologice privind contabilitatea unităților economice” aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 595/1970 date în aplicarea H.C.M. nr. 1885/1970. Pentru scoaterea din uz a obiectelor de inventar, echipamentului și materialelor de protecție date în folosință, în cazul cînd sînt complet uzate și nu se mai pot folosi, au îndeplinit duratele de folosință normate, se folosește formularul 14.2.7 „Proces verbal de scoatere din uz”, cu aprobarea conducerii unității, fără a în-

tra în prevederile Decretului nr. 49/1982. Problema privind operațiunea de declasare a ambalajelor nu face obiectul Decretului nr. 49/1982, aceasta fiind reglementată prin Decretul nr. 146 din 5 mai 1980 privind unele măsuri de îmbunătățire a circulației, utilizării și recuperării ambalajelor pentru mărfurile ce se desfac prin comerțul cu amănuntul și Ordinul M.A.G.F. nr. 96/1981.

● **DUMITRU PÎNZARU din București** se interesează dacă, în baza recomandării medicale pentru o muncă mai ușoară, unitatea are obligația de a-i acorda o asemenea muncă, dorind să știe totodată care sînt drepturile de retribuire în situația dată. Potrivit dispozițiilor art. 147 din Codul muncii, unele persoane pot fi repartizate în alte munci decît cele ce le revin potrivit încadrării lor, pe baza recomandării medicale, în perioada în care se află sub tratament medical. Dispoziția legală citată mai sus reprezintă o obligație pentru unitățile socialiste; atît datorită modului imperativ în care este redactată norma legală, cit și faptul că ea a fost adoptată în interesul general și superior al recuperării forței de muncă, unitățile nu pot refuza trecerea în munci mai ușoare din cauză de boală pe baza recomandării medicale. Mai mult, protecția legii este totală, garantînd — pe o perioadă de maximum 3 luni în cursul unui an calendaristic — retribuția avută anterior.

● **DUMITRU IGNAT — contabil șef la I.A.S. Zorleni din județul Vaslui** solicită lămuriri cu privire la competența unităților socialiste de a încheia contracte economice. În conformitate cu art. 24 alin. 1 din Legea nr. 71/1969, „contractele economice se încheie de către întreprinderi, precum și de către centrale sau alte unități socialiste, potrivit legii”. Trimiterea la care se fereră norma citată are în primul rînd în vedere posibilitatea existenței unor dispoziții legale specifice anumitor domenii de activitate sau sectoare ale economiei. În lipsa unor prevederi specifice, cadrul general legal este reprezentat de prevederea cuprinsă în art. 24 alin. 1 din Legea nr. 71/1969. În cazul relatat de dv. se aplică prevederea legală citată mai sus.

● **ASOCIAȚIA DE LOCATARI NR. 22, Roman** — solicită unele îndrumări cu privire la posibilitatea stabilirii cu exactitate a perioadelor în care locatarii lipsesc din imobil. Nu poate exista o normă unică și nici un procedeu standard. Considerăm că trebuie arătat locatarilor că orice repartizare a cheltuielilor care nu ține seamă de consumatorii reali se răsfîrîngă asupra lor.

● **EUGENIA BUTARU, Rm. Vilcea** — Potrivit prevederilor art. 18 din Statutul asociației locatarilor, aprobat prin Decretul nr. 387/1977, fondul de rulment se formează prin depunerea de către fiecare membru a unei sume stabilite de adunarea generală, corespunzătoare acoperirii cheltuielilor comune lunare, la nivelul lunii cu cele mai mari cheltuieli dintr-un an.

● **ASOCIAȚIA DE LOCATARI nr. 22 din str. Tudor Vladimirescu din Roman**, se interesează de modul de plată și de cuantumul drepturilor de personal, reglementate de statut. Potrivit art. 5 lit. d din statut, adunarea generală a locatarilor hotărăște: numărul și funcțiile persoanelor ce activează în cadrul asociației (administrator, personal de serviciu, fochist etc.); retribuția acestora sau indemnizațiile celor în cauză pînă la limita admisă de prevederile legale; recompenze și alocația de stat de care urmează a beneficia cei în cauză, în condițiile legii. Retribuția sau indemnizația personalului de serviciu se acordă în raport cu volumul de muncă și timpul necesar executării lui, fără a depăși limitele maxime stabilite. Premiile anuale ce se pot acorda personalului sînt limitate în baza art. 15 alin. 2 din statut, pînă la cel mult limita retribuției sau indemnizației pe o jumătate de lună în funcția îndeplinită și proporțional cu timpul lucrat pe anul respectiv. Recompensele nu se pot acorda personalului retribuit sau care primește indemnizație pentru munca prestată, ci numai persoanelor care au îndeplinit voluntar lucrări de administrare și bună gospodărire. Recompensa se stabilește de adunarea generală pentru fiecare caz în parte și nu poate depăși 500 lei.

● **AURELIA MAREȘ, București** — Potrivit art. 4 din H.C.M. nr. 860/1973, prin venit mediu lunar pe membru de familie se înțelege media cîștigurilor din ultimele 12 luni, provenind din retribuții sau alte forme de remunerare a muncii, din exercitarea unor activități pe cont propriu, din valorificarea lucrărilor literare, artă și știință sau a altor drepturi, precum și din exploatarea unor bunuri, venituri care nu au caracter ocazional, împărțite la numărul persoanelor care fac parte din familie. În venitul mediu lunar se includ și pensiile. Fac parte din familie, în înțeles locativ, soțul, soția și copiii, precum și părinții soților, întreținuți de aceștia. În conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 5/1973, calculul chiriei pentru locuința ocupată de o familie în care sînt mai multe persoane încadrate în muncă (astfel cum este cazul dv.) sau pensionari se va face pe baza retribuției tarifare lunare sau pensiei celei mai mari. În cazul relatat de dv. calculul chiriei se va face pe baza retribuției soțului dv., care este cea mai mare.

Vă
prezentăm

MAGAZINUL UNIVERSAL

„UNIREA“ DIN BUCUREȘTI

Amplasat într-o zonă cu veche tradiție comercială — Piața Unirii — Magazinul universal „Unirea“ este cea mai mare unitate comercială din țara noastră. Suprafața comercială a acestei prestigioase unități-etalon cuprinde 21 740 mp., cu un număr de 80 de raioane (textile-încălțăminte, metalochimice, alimentare și alimentație publică).

Formele de vânzare practicate în magazin sînt : alegere liberă, auto-servire și vânzare clasică. Cantitatea de mărfuri manipulată zilnic este de 120 de tone. De reliefat și faptul că Magazinul „Unirea“ întreține relații comerciale cu 350 de producători industriali, cu șase întreprinderi de comerț cu ridicata și cu șapte parteneri externi — magazine universale din țările socialiste. Numărul sortimentelor comercializate se cifrează la 200 000.

Magazinul universal „Unirea“ oferă cumpărătorilor săi și o serie de servicii organizate ca : ateliere de retuș pentru confecții, masă de croit pentru metraje, ghișeu C.E.C., servicii pentru ceasuri electronice, stație de radioficare, centru pentru difuzarea cărții, transport la domiciliu, comenzi anticipate pentru produse de cofetărie, cabine de probă, expoziții interioare pe o suprafață de 1 604 mp etc. Pentru rețeaua comerțului stradal sînt organizate 30 tonețe cu mărfuri specifice sezonului.

Rezultatele remarcabile obținute au situat această unitate reprezentativă a comerțului nostru de stat pe locul I în întrecerea socialistă de anul trecut. Ca urmare a acestui rodnic bilanț, printr-un decret prezidențial, Magazinul universal „Unirea“ i s-a decernat Ordinul Muncii cl. I. Și pe cele 11 luni din anul 1982 „Unirea“ și-a realizat și depășit planul la toți indicatorii, iar valoarea mărfurilor vîndute pe aceeași perioadă se cifrează la peste 1,2 miliarde lei.

Colectivul magazinului este alcătuit din 1 130 de lucrători. 90% din personalul magazinului dispune de un înalt grad de calificare, 30% din vînzători au absolvit liceul, iar peste 200 sînt cuprinși în treapta a doua de liceu. Întreprinderea organizează cursuri de perfecționare

cu toți lucrătorii timp de 60 de zile, unde sînt inițiați în probleme de merceologia produselor, evidența și întocmirea documentelor, precum și legislația comercială atît de necesară fiecărui lucrător din comerț. În cadrul Lunii cadourilor, premergătoare sărbătorilor de iarnă, Magazinul universal „Unirea“ s-a aprovizionat cu mărfuri și articole de sezon într-o bogată gamă și varietate de forme și culori ce constituie unicate. Astfel la

● **subsol** vom găsi cafea și dulciuri, preparate de pește, mezeluri și brînzeturi, băuturi și conserve, legume-fructe, produse lactate, produse gospodina, baby-bar;

● **parter** mercerie, moto-velo, pasmanterie-cosmetice, parfumerie, galanterie bărbați și femei, ceasuri, stilouri, marochinărie, artizanat, articole, nou-născuți, gablonzuri, cravate, cămăși, ciorapi, tricotate, cristaluri;

● **etaj I** confecții femei și copii, pălării, umbrele, tricotate și galanterie femei și copii, jucării, în-

călțăminte femei și copii, confecții pentru ocazii, ciorapi pentru femei;

● **etaj II** țesături lină, mătase și bumbac, mercerie, confecții, tricotate, galanterie, încălțăminte bărbați, confecții tineri, umbrele, pălării, cămăși, ciorapi, pijamale bărbați, mătăsuri;

● **etaj III** încălțăminte și confecții sport, sticlă, faianță, porțelan, tacimuri, articole pescuit și foto, radio-magnetofone, instrumente muzicale, discuri, campinuri, televizoare, papetărie, articole gospodăresc;

● **etaj 4** corpuri iluminate, electrocasnice, articole electronice, decorațiuni interioare, aparate încălzit;

● **etaj 5** cofetărie, patiserie;

● **etaj 6** articole lux pentru femei.

Ion VASILESCU

